

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesecna naročnina 11.— Rr.
IZKljučno ZASTOPSTVO za oglaševanje in izdajanje v Italiji in tujini: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno delovnem zvezi: Ljubljana št. 10
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Učinkovito bombardiranje pristanišča v Boni

Deset letal sestreljenih v bojih in po zastugi topništva

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 30. junija naslednje poročilo:

Nemške letalske skupine so učinkovito bombardirale pristanišče Bono.

Messina in okolica ter Kalsbrijska obala ožine so utrpele nov letalski napad. Nekaj bomb je bilo odvrženih tudi na Porto Empedocle. Sovražnik je izgubil 10 letal, 5 v bojih z osmini lovci v zraku nad Comisom in 5 po zastugi protiletalskega topništva; ta letala so strmoglavila v bližini Licate,

L'ozzaia, Tremestrietta, Comisa in Castela Vetranu.

Pri napadu na Livorno, ki je bil omenjen v večeršnjem poročilu, sta padli v morje v bližini otoka Gorgone še dve nadaljnji sovražni trimotorni letali, ki so ju zadelo obrambne baterije.

Pri letalskih napadih, omenjenih v današnjem poročilu, je bilo doslej ugotovljenih 10 ranjenih in 2 mrtva v Porto Empedocle.

Na vzhodni fronti še vedno zatišje

Nobenega pomembnega bojnega delovanja — Nov uspeh nemških podmornic

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. jun.

Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti ni bilo nobenega pomembnega bojnega delovanja.

Na Crnem morju so potopile nemške podmornice dve ladji s skupno 2.000 br. reg. tonami, lahke pomorske oborožene sile pa med kratko nočno borbo eno sovjetsko topničarko. Letalstvo je uničilo z bombami na morju pri Novorosijsku sovražno stražno ladjo.

Mocan oddelek nemških težkih bojnih letal je bombardiral preteklo noč z dobrim uspehom ladijske cilje in pristanišče naprave na področju pri Boni. Na Sredozemskem morju je bilo večeraj sestreljenih 12 sovražnih letal. Dve lastni lovski letali se nista vrnila.

Nemške podmornice so potopile na Atlantiku in Sredozemskem morju po hudih borbah proti konvojem in posameznim enotam 8 ladij s skupno 49.000 br. reg. tonami ter še en rušilec in tri prevozne jadrnice. En nadaljnji parnik je bil torpediran. Med temi boji so naši čolni sestrelili tudi 5 sovražnih bombalov.

Finsko vojno poročilo

Kelsinki, 30. jun. S. Uradno poročilo finskega glavnega stana se glasi: Na bojišču ob Karelijski ožini je bilo na obeh straneh omejeno ognjeno delovanje vseh vrst orožja. Na srednjem odseku bojišča ob ožini Aunus so Finci zavrnili dva napada.

Huda kriza v prehrani Sovjetske Rusije

Lizbona, 30. jun. S. Ameriška revija »New York« piše o stanju prehrane v Sovjetski zvezi in ugotavlja, da je bila Rusija, čeprav je največje poljedelsko državo na svetu, skrajno nepopolnoma opremljena s potrebnimi sredstvi. Med leti 1943 in 1944 je bilo v Rusiji 12 velikih lakot. Sedaj poljedelski položaj v Rusiji zelo trpi zaradi pomanjkljive organizacije v zvezi z vojno in zaradi izgub ogromnih poljedelskih površin. Da bi vsaj deloma izravnali hude izgube, skušajo izkoristiti ozemlje Kazahstana in zapadne Sibirijske, toda tega ozemlja ni mogoče niti odaleč primerjati z izgubljenim ozemljem, dočim so težave, ki jih je treba premagati, ogromne. Sovjetski komisar za poljedelstvo je nedavno napisal v mesečniku »Bolševik« članek o organizaciji sovjetskega poljedelstva, kjer se zavzema za njegovo reorganizacijo, a pripominja, da to reorganizacijo ovirajo naslednji čimbeniki: 1. Pomanjkanje traktorjev in goriva, 2. pomanjkanje specializirane delovne sile, kakor n. pr. soferjev, poljedelskih strojnikov in mehanikov, 3. pomanjkanje nadomestnih delov za stroje, 4. epidemije pri živini in boleznih rastlin. Ameriška revija nato ugotavlja, da dobiva danes v Rusiji vsi tisti, ki niso tako pomembni gladi vojnih napredov, slabšo hrano, a tudi po vojni bo Rusija še dolgo odvisna od zaveznikov v pogledu prehrane.

Ameriško delavstvo snuje lastno stranko

Odgovor delavstva na protistavkovni zakon

139.000 ameriških rudarjev še vedno stavka

Buenos Aires, 30. jun. S. Po poslednjih vesteh iz premočopnih revirjev v Severni Ameriki se 139.000 rudarjev ni še vrnilo na delo.

Razporeženje na newyorški berzi

Stockholm, 30. jun. S. Newyorška borza je večeraj kazala tendenco k upadanju, kakor se je to redkokdaj zgodilo v tej vojni. Čeprav so ameriški listi polni optimističnih izjav glede vojne in z velikim hrupom napovedujejo v najkrajšem času nove razvoje, so se na vseh akcijskih sektorjih newyorške borze zabeležile velike izgube.

Novi škandali v Washingtonu

Povsed smrdi po korupciji in dobičkarstvu

Stockholm, 30. jun. S. V Washingtonu je nastal velik škandal, ker je podpredsednik Zedinjenih držav Wallace nenadoma obtožil trgovskega ministra Joesa, da sabotira ameriške vojne napore. V pismu, ki ga objavlja listi, očita Wallace Joesu in od njega odvisnemu osebju, da je deloval proti gospodarskim interesom naroda in proti splošnim vladnim ukrepom za vodstvo totalne vojne. Kakor se zdi, gre za samovoljne ukrepe Joesa, ki ovirajo proizvodnjo vojnega gradiva. Joes je takoj odgovoril in pozval Wallacea, naj dokaže, kar trdi, obenem pa predlaga odkriti razpravo pred kongresom. Nadalje izjavlja, da so očitki, ki so bili izneseni proti njemu, tako nesmiselni in tako hudi obenem, da ne bo v bodoče mogoče nobeno sodelovanje, čemur še dodaja, da bi bil sedanjí trenutek najugodnejši, da se izvrši sprememba v vladi.

Lizbona, 30. jun. S. Kakor se doznava iz Amerike, so na konferenci tiska novinarji obsuli z vprašanji predsednika Roosevelta glede konflikta, ki je nastal med podpredsednikom Wallacejem in državnim tajnikom za trgovino Jonesom. Na vprašanje, ali je Wallace izjavil, s katero tako silovito napada Jonesa, dal prej v vpogled njemu, je Roosevelt odgovoril negativno, pripominjajoč, da ga je spor presenetil. Predsednik, ki so mu bila vsa ta vprašanja neljubja, je naposled pozval novinarje, naj potujejo po državi, da bi si napravili svoj vtis o razpoloženju ljudstva.

Buenos Aires, 30. jun. S. Pomorski odbor kongresa Zedinjenih držav je začel preiskavo, ki naj ugotovi resnico glede zadnjih odkritij mornariškega ministra Knoxa, ki se tičejo pehlaškega spremljanja. Odbor je svojo preiskavo

dalna poskusa majhnih rdečih oddelkov.

Na vzhodnem odseku istega bojišča je neka finska patrila poglala v zrak sovjetsko zaklonišče za čete z vsemi možni, ki so bili v njej. Neki finski napadalni oddelek, ki ga je podpril ogenj topništva in metalcev bomb, je popolnoma uničil neko sovjetsko postojanko, ki jo je tvorilo sedem utrd. Na srednjem in severnem odseku bojišča v Vzhodni Kareliji so bili le spopadi patrol. Na vzhodnem odseku finskega zaliva so finske obalne baterije potopile neko ladjo, ki je plula v konvoju.

Velika škoda v Leningradu

Stockholm, 30. jun. S. Iz ruskega vira v Londonu se doznava, da je bila škoda, ki so jo povzročila nemška letala ob priliki svojega poslednjega napada na Leningrad in sovjetsko oporišče Kronštad, nenavadno velika. Iz poročil izhaja, da so napadalec pokazali izredno drznost, ko so izvršili svoje napade sredi dneva navzlic odpru protiletalskega orožja in sovjetskih lovcev.

Zbiranje starega železa in odpadkov za fronto

Berlin, 30. jun. S. Ta teden so na vseh odsekih vzhodnega bojišča in v zaledju zaključili pobiranje starega železa in odpadkov. S to akcijo je bilo mogoče zbrati ogromne količine raznih kovin, med njimi jekla, železa, bakra, činka in bronu.

Kr. namestnik v Albaniji v Tetovu

Tirana, 30. jun. S. Davi je s posebnim letalom odpoval v Tetovo, prvo etapo svojega uradnega obiska po novih pokrajinah. Kraljevi namestnik za Albanijo. Na letališču so se poslovili od njega predsednik vlade s člani vlade ter visokimi civilnimi, vojaškimi in političnimi oblastmi.

Inozemski tisk o odpornosti italijanskega naroda

Berlin, 29. jun. S. »Berliner Börsen Zeitung« objavlja na prvi strani dopis iz Italije, posvečen Sardiniji. Članek, v katerem so prikazani naravni viri tega italijanskega otočja, zveni kot mogočen slavošpev pomenu sardinskega prebivalstva. Ako bo razvoj vojnih dogodkov zahteval, bodo Sardinijo prekosili same sebe in se boji kakor kdajkoli pokazali na višini svojih velikih tralij.

Stockholm, 29. jun. S. List »Stockholm Tidningen« piše o notranjem položaju v Italiji in poudarja, da je fašizem globoko promiknil v zavest naroda in da se Anglosasi motijo, ako mislijo drugače. List piše dobesedno: Od pohoda na Rim dalje ni fašistični kvas nikdar izvršil večjih naporov kakor v tem trenutku. Po Mussolinijevi volji je doprinos Stranke v vojni zelo velik in število padlih je v Stranki nepriemerno večje kakor pri ostalem prebivalstvu pod orožjem. To upošteva prebivalstvo z vsem spoštovanjem. Ne smemo pozabiti, da je fašistični kvas naletel med italijanskim narodom na zelo žive klice v množicah. Težke preizkušnje Italije v tem trenutku so jasno pokazale, da se je fašizem globoko ukoreninil v italijanskem narodu.

Ameriške izmišljotine

Rim, 30. jun. S. Ameriški listi zvesto stopajo po stopnjah britanskih listov v serviranju senzacionalnih vesti o Italiji. Najnovejša bedasta izmišljotina ameriške stranke je vest, ki jo povzema britanski list »Daily Telegraph«, Gre namreč za neko poročilo agencije »Associated Press« iz Berna. V tem poročilu se celo govori o aretaciji nad 7000 protifašistov in drugih »identitov« po italijanski policiji. Poročilo se dobesedno končuje takole: »Aretranci so baje visoki fašistični funkcionarji, prefekti in več tisoč komunistov in antifasistov«

G. Majski protestira...

Stockholm, 30. jun. S. Kakor poroča »Daily Herald«, se je v angleškem mestecu Grandham pripetil kaj zanimiv dogodek. Nekega dne so na županstvu razobesili sovjetsko zastavo, ki je ostala na svojem mestu polnih 48 ur, dokler je niso ponovi odstranili neznanzi. Sovjetsko veleposlanstvo v Londonu je vložilo protest pri angleški vladi, čim je zvedelo za stvar, češ da gre za afront proti nacionalni zastavi zavezniške države. Predsednik angleško-sovjetskega združenja Digrant je celo zahteval energičen nastop policije in kaznovanje krivcev. Protest sovjetskega veleposlanstva pa seveda nikakor ni utemeljen, razen ako gospod Majski ne smatra že mesta Grandham za prestolnico ene izmed republik, ki jih Stalin namerava ustanoviti v raznih predelih Evrope. V tem primeru pa bo seveda smel ponovno protestirati tedaj, ko bo raz županstvo omenjenega mesta visela angleška zastava.

Za potresom še poplave v Turčiji

Ankara, 29. jun. S. Doznava se, da bo predsednik republike Ineni obiskal po potresu opustošene kraje. Zunanji minister Menemdzoglu bo prebil nekaj dni na dopustu v Carigradu.

Prihaja vest, da je reka Tundža preplavila dolino pri Adrianopolju. Niso še znane podrobnosti, a boje se, da so poljedelski prideiki utrpele veliko škodo.

Ga. Čangajškova ne bo obiskala Anglije

Lizbona, 30. jun. S. Iz angleškega vira se doznava, da se bo gospa Čangajškova, ki se že več mesecev mudi v Zedinjenih državah, v kratkem vrnila na Kitajsko. Izjavljajo, da ne bo obiskala Anglije, kamor je bila povabljena.

Dobra letina na Japonskem

Tokio, 29. jun. S. Minister za poljedelstvo in gozdove je objavil, da se letos pričakuje na vsem ozemlju japonskega otočja dober pridelek. Deževje je bilo obilno in pravčasno.

Ameriške šole brez učiteljev

Lizbona, 29. jun. S. Iz New Yorka se doznava, da prihodnji jesen ne bodo mogli otvoriti kakih tisoč šol v podeželskih krajih zaradi pomanjkanja učiteljev, ki so običajno zelo slabo plačani in ki so se raje zatekli v druge, bolj plačane službe. Število običajnih in zasebnih učiteljev se je od začetka vojne zelo zmanjšalo.

Arabski pokret proti židovski nevarnosti v Palestini

Ankara, 29. jun. S. Te dni bodo odpotovali iz Palestine v Kairo predstavniki arabskih političnih in kulturnih organizacij, da bi zainteresirali egiptске politične kroge za obširno kampanjo vseh Arabcev proti židovski nevarnosti v Palestini. Te kampanje na bi se žilovdeležilo tudi časopisje v Egiptu in v drugih arabskih deželah, kajti arabskim listom v Palestini je britanski komisar odvzel vsako možnost, da bi podpisal arabsko stvar.

Industrijsko delavstvo na braniku domovine

Bologna, 30. jun. S. Na povabilo predsednika konfederacije industrijskih delavcev so se zbrali v Bologni tajniki zvez industrijskih delavcev v pokrajinah severne in srednje Italije. Pred sestankom je predsednik konfederacije nac. svetnik Gottardi v spremstvu tajnika zveze v Bologni in 5 delavcev kot zastopnikov bolonskega delavstva položil lorvorjev venec v svetilišču padlih fašistov in pred spomenikom v vojni padlih.

Poročila se je udeležil tudi zvezni tajnik Ločini, ki je sindikalni voditelj in industrijskim delavcem izročil pozdrave »desete legije«. Predsednik konfederacije se mu je zahvalil in mu nato v svojem poročilu prikazal današnja vprašanja na delavskem področju in na področju delavskega skrbstva ter je nato podal jasne in določne smernice tajnikom pokrajinskih zvez za njih delovanje in stik z delavskimi množicami, pri čemer je še prav posebno opozoril na pomen poenotenja sindikalnih odposlancev delavcev v vseh občinah. Opozoril je nadalje na veliko vrednost in visoke namene delovne službe, v kateri se izraža duh sodelovanja vsega naroda.

Tajniki posameznih pokrajinskih zvez, ki so se udeležili razprave po izjavah predsednika, so poudarili svojo odločno voljo in voljo vsega industrijskega delavstva, da prispeva k čim višji donosnosti svojega dela v službi naroda pod orožjem. Poročilo se je zaključilo s pozdravom Duceju.

Tokio — največje mesto na svetu

Tokio, 30. jun. S. Jutri stoji v veljavo zakon, ki ga je parlament odobril na zadnjem rednem zasedanju in po katerem se ustanavlja tako imenovani »veliki Tokio«. Po tem zakonu postane Tokio največje mesto na svetu s približno 2244 kvadratnih kilometrov površine ter 7.400.000 prebivalcev in letnim proračunom v znesku 600 milijonov jenov. Na začetku tega stoletja je štel Tokio komaj nekaj nad en milijon 200.000 prebivalcev.

Most čez Donavo med Bolgarijo in Rumunijo

Sofija, 30. jun. S. Mešana bolgarsko-rumunska komisija za zgraditev mostu čez Donavo je zaključila svoja dela. Dokončno je bil določen kraj, kjer bo ta most zgrajen. Predsednik bolgarske komisije je izjavil poročevalcu lista »Utro«, da bo most čez Donavo eden najdaljših v Evropi in da bo njegova zgraditev posegla vse pobude za dobro sosedstvo in duhu gospodarskih in političnih odnosov med Bolgarijo in Rumunijo. Rumunsko odposlanstvo je odpotovalo v Bukarešto.

Lov na komuniste v Bolgariji

Sofija, 30. jun. S. Lov na komuniste in teroriste se v Bolgariji nadaljuje. Današnji listi poročajo, da sta bila v mestu Gabrova ubita dva komunisti, nek možki in neka ženska. Na njihovem domu je policija našla eksplozivni material, orodje za sabotažo itd.

Rod bodočih igralcev dorašča

Igralska umetnost pod okriljem SGS ter GA

Ljubljana, 1. julija. Svojnji poizkus prve javne produkcije gojenecv in gojenk, slušateljcev in slušateljic igralskega oddelka Srednje glasbene šole in Glasbene akademije je bil nedvomno poučen, zanimiv in značilen. Morebiti se je tu pa tam utemeljeno vrival občutek monotonoosti, prevladujoče patetike, šablonske stiliziranosti. Zvok besede in govora je po večini dominiral nad čustveno stranjo podajanja. Ne smemo pa pri tem pozabiti, da je slo pri tej prvi javni produkciji te stroke predvsem za pričevanje o doseženih stopnjah govorne tehnike in govorne kulture, za izkaz o kvalitetnem, zrelem oblikovanju glas, besede in govora. Sicer je bilo pri nekaterih nastopajočih opaziti ne povsem ustreznost sposobnost stopnjevanja in popuščanja govornih učinkov, vendar pa smo se lahko tudi prepričali o polni zrelosti v oblikovanju govorne tehnike, ki se z njo lahko ponašajo najboljši med njimi. Povsem umljivo je, da je stopnja oblikovalne moči in sposobnosti med posameznimi nastopajočimi slušatelji in slušateljicami dokaj občutna in različna. Ta okolnost pa ni niti najmanj motila, ker je bila vrstitev nastopov tako preudarno zamišljena, da niso te razlike preizkušile izstopale. V splošnem pa lahko rečemo, da razpolagajo nastopajoči s prijetnim, tu pa tam polno barvitim glasovnim materialom, ki je poleg pravilne dihalne tehnike med osnovnimi pogoji uspešnega, učinkovitega oblikovanja glasu. Tudi kažejo vsi brez razlike določeno stopnjo podajalne nadarjenosti, prirne ambicije in težnje k rasti, izpopolnjevanju.

Sadjarjska in vrtnarska dela na vrtovih

Julija — Navodila strokovnjakov — Kakšno vreme bo julija

Ljubljana, 1. julija. Julija kmet že začne pospravljati glavne pridelke; julij je čas zetje. Če pojde vse po sreči bo čez 14 dni požeta tudi že pšenica. Letos je ozimna kmetijska leto dobro, a junjsko deževje je napravilo mnogo škodo, ker so žita polegla in ne bodo mogla lepo enakomerno zoreti. Za zorenje žita bi bila zdaj potrebna najhujša vročina ter suho vreme. Tudi za obdelovalce vrtov in mešarske sadjarje je zdaj že preveč dežja. Ali bo julij tudi tako deževen kakor je bil junij? Se vprašujemo s skrbjo. Da bi ne povečali škodo še sami z zmanjšanjem dela na vrtovih in v sadovnjakih, pogledimo, kakšna navodila nam nudijo strokovnjaki za ta mesec!

Sadjarji so morali letos posvečati še posebno pozornost zbiranju škropla, ki se je marsikje zelo naglo širil. Če so doslej dovolj pogosto in ob pravem času škropili, je zdaj dreve zdravo in ima lepo listje. Sadjarji strokovnjaki priporočajo, zdaj, ko je trava pokosena pod sadnim drevjem, da si sadjarji ogledajo drevesa; odstraniti je treba poganjake z debela, pa tudi v vrhu jih lahko odstranijo zdaj ali jih vsaj prikrajšajo. Priporočljivo je tudi, da ob tej priliki škrope dreve s tobacno vodo ter tako zatirajo listne uši. Posebej si moramo zapomniti, da posledje drevu ne smemo več gnojiti, zlasti ne s dušičnimi gnojili. Če bi bila suša, bi pa kazalo zalivati z vodo, češar pa letos, kakor kaže, najbrž ne bo treba. Z zdaj je še čas, da nadaljujemo pinciranje pritrilnega sadnega drevja. Pinciranje pa moramo znati. Nekateri napravijo več škodo kakor koristi njihovo delo ker odščepajo še vršičke poganjakov, ki so pogostejši iz pinciranja mladice, da se preveč, v neredu ne razrase sadni les. — Na breskvah, slivah in marelicah je treba skrbno zatirati kaparje in druge škodljivce, ki delajo škodo s sesanjem sokov. V ta namen uporabljamo 2-3% izvleček mušnega lesa, ki mu dodamo polodstotno mazavega mila. Proti plesni uporabljamo žvepleni prah, ki ga je treba prahiti ob mitem in solnčnem vremenu po drevesih ali grmičevju, kjer se pač plesen pojavi. Z zdaj bi tudi še bil čas za tretje škropljenje, če smo ga doslej zamudili.

Na zelenjadnem vrtu bomo našli tudi julija mnogo dela. Posebno pozornost bo treba posvečati kumaram in paradiznikom, če hočemo, da bo kaj prida pridelka. Paradiznikom moramo pogosto odstranjevati zalistnike, priporočljivo je pa tudi, da jih škropimo z bakrenim apnenim brozgo (z enodstotno) ali z ramatom, ki je nedomestek bakrene galice. Kilogram ramata je treba raztopiti v 80 litrah vode, kakor dolijemo apnenega mleka toliko, da poroči fenofenolevni papir. Končno še dolijemo toliko vode, da je škropilna 100 litrov. Na kilogram ramata potrebujemo 26-32 dkg gašenega apna. S tem škropivom škropimo večkrat, in sicer vsaj vsakih 14 dni. Uporabljamo ga tudi za škropljenje kumar, ne le paradiznikov, kar je za pomnilno; ravno kar (ravno kar, pravkar); razen kar, samo kar (razen da samo da); druge dole mu nisem dal, razen kar sem mu hišo zapustil. V pomenu nenadno, čim: vse je bilo tiho, kar nekaj zašumi v listju. — Toda kar je tudi priložnost, kar v grob z mano, por zemljo! (Ravnikar); kar na samo pismo zabeležiti (Levstik); kar ustreliti ga je: kar pojdi; kar tole; to ni, da bi se kar tako je malo; kar nič; kar eden ne (nobečen) — niti eden ne; kar veliko se doseže; kar dotaknil se ga nisem. V pomenu kaj šele: greh na greh nakopava, kar da bi se ga kesal; se poslušati me ni hotel, kar pa da bi mi bil kaj dal; se vzel bi mi, ne kar dal; se jesti nimam, ne pa kar bi se lepo oblačili.

Malo jezikovne paše

Kar napišimo! Kar dovolj bo danes sam »kar«. Človeka res kar zamika, da bi zapisal kar koli v slavo te besede, ki je v slovenščini čedalje bolj zaposlena. »Kar najbolj za poslenja, bi se glasilo v novejši, »kar novi slovenščini«. »Kar naprej jo rabijo« — kar bi lahko tudi povedali: neprestano jo rabijo; večno jim je na jeziku ali na koncu peresa. »Kar« je pa »kar slovenska« beseda. Nikar je ne postavljamo na samostojni steber, zlasti še, ker tako olajšuje izražanje, da lahko z njo poveč — »kar vse!« Kar povejmo, da je »kar imenitna« beseda; ni karšibodi in ne »kar tako«. Kar prime se te in kar težko je odpreti usta, da bi ne silila na jezik. Kar preveč bi bilo primerov, kdaj in kje jo rabimo iz potrebe in po nepotrebnosti. Kar škoda, da ne moremo natrositi vseh primerov v pašo. Kar dovolj imenitna naloga bi bila za jezikoslovce, da bi nam povedali kaj učenega o čudovitosti prilagodljivosti besede kar in med katere besedne vrste spada — da bi povedal »kar največ«. Kar tako pa ne smemo pričakovati, da bo sleherni strokovnjak »kar tako« zagrabil za delo, ki se nam zdi potrebno in imenitno. Danes raje pogledimo, kaj pravi o »kar« Pletersnikov slovar!

V Beli Krajini pomeni kar prepričanje. V nekaterih naših krajih je kar soden z besedo kar in menda tudi s čer in pomni skalo, pečino. Ob tej priliki pa nameravamo govoriti o besedi kar, ki je razni zaimek in veznik. V Pletersniku najdemo naslednje primere: kar si ikal, to si našel; teci, kar najhitreje moreš; kar najprej moreš; kar najbolj; kar — toliko (je — desto); kar večji, to boljši; kar dlje, tem bolj. Kar kot veznik: kar ga poznam (od-

O vidikih, pod katerimi je bil sestavljen sročnji produkcijski spored igralne stroke, je napisal hon. prof. Ciril Debevec, šef-režiser ljubljanske opere, zadavna pojasnila v kulturni rubriki »Jutra«. Izvedba sporeda je opravila predhodna pojasnila, ker bi se sicer tega ali onega poslušalca lahko lotevalo vprašanje, zakaj so neki ravno Prešernovi umotvori najbolj in menda tudi edino primerni za dojetje bistve njih prvin naše igralne umetnosti, in ker bi temu ali onemu lahko sočasno poletela misel k pomembnim stvaritvam drugih naših znamenitih oblikovalcev pesniške besede in izraza.

Sodelujoči so se za recitacijsko podajanje vestno, vzorno pripravili. Dosegli so lep, prepričljiv uspeh. Prva je recitala Alenka Svetel, gojenka drugega letnika SGS, zatem so se vrstili Nataša Golica, gojenka drugega letnika SGS, Marijan Benedičič (II. letnik SGS), Polona Mazovec (II. letnik GA), dr. Milan Pavlovčič (II. letnik GA), Lojze Trdan (II. letnik GA) in Jože Tiran (II. letnik GA). Benedičič, Mazovec, Trdan in Tiran so se lahko še izraziteje uveljavili v drugem sporednem delu, ki je v svoji izvedbi omogočal tudi ustrezne čustvene poudarke. Najmočnejši med vsemi je nedvomno Jože Tiran, ki ima nedvomno vse potrebne pogoje za razmah in vzpon v igralni umetnosti.

Šef-režiser Ciril Debevec je z vztrajnim vzgojiteljskim prizidevanjem ter ideološko programnim graditeljskim delom ustvaril močne temelje tej naši igralski šoli, ki naj iz nje dorašča zdrav, idealen, sposoben rod naših bodočih gledaliških umetnikov.

nikov, da preprečimo plesen in palež. Zato vsakoraz kaže, da si pripravimo škropivo, če imamo količjak večji vrt. — Zadnje čase, ko je tako pogosto deževalo, so izkušeni zelenjadarji pospeševali rast zelenjave tudi z zalivanjem z gnojnicjo. Dobro se pa obnese tudi zalivanje z apnenim solitrom, raztopljenim v vodi. Z zdaj se tudi za obdelovalce vrtov začneja »zeteve«. Prvi pridelki so seveda že zdavnaj dozoreli. Pospravili smo prve zelene kolerabice, poskusili smo letošnji ohrovt in zelje, sladkamo se s peso, s posebnim užitek pa trgamo grah, ki ga je kljub dežju precej, čeprav je visoki marsikje polegel. Prazne grede so sprejele in tam že drugo letošnjo setev. Ob koncu tega meseca bo že začela zoreti čebula. Če čebule ne nameravamo hraniti čez zimo, jo kaže da jo pospravimo z vrta čim prej ter tako pridemo prostora za druge pridelke. V tem mesecu ali vsaj v začetku avgusta se še dobro obnese, čeprav nastopi zgodnja zima, če posadimo pozno zelje, ohrovt in jesenske cvetače. Za saditev endivije se pa še ne mudi, pač pa v tem mesecu sejemo zimsko endivijo, redkev, peso in repo, krmuho pa bo treba tudi posejati sploščno, da jo bomo lahko jeseni že nabirali.

Iz pokrajine Gorizije

Ljudsko gibanje. Pretekli teden je bilo v gorizijski občini 17 rojstev, 14 smrtnih primerov in sedem porok. 7000 ljudi na tradicionalni tomboli. Na Petrovo je bila tudi letos v Goriziji tradicionalna tombola na trgu Vittoria. Ceni je, da je bila zbranih nad 7000 ljudi. Med njimi je bilo tudi precej okoličanov.

Utopljenec v Vipaccu. 35letni Mario Anselmetti se je kopal v Vipaccu pri Ranzi-anu. Nenadoma mu je postalo slabo. Preden je prišla pomoč, da je precej narasli Vipacco je zagnil. Njegovo truplo še ni bilo naplavljen.

Kolesar povzli kolesarke. 43letna gospodinja Ana Zordan iz Piedmonta del Calvario se je peljala na kolesu skozi Gorizijo, ko je trčil vanjo neki kolesar in jo povozil. Revica je obšla z zlomljeno desno ključnico. Slučno poškodbo ima tudi 62letna gospodinja Viktorija Curtin iz Verocigra pri S. Martinu di Quisica, ki jo je krava tako hudo brenila, da je padla na tla in da si je pri padcu zlomila desno ključnico. Obe ponesrečenki se zdravita v gorizijski bolnišnici Brigata Pavia.

Usodna prometna nesreča. V bližini Raurizze pri Gargaru se je prekučnil težak avto, kar s priklonim vozom, naložen z lešom. Sofer Josip Stalac, star 43 let iz Gorizije, je bil pri pritu mrtev. Z njim se je peljal 26letni Stanislav Troha iz Gorizije, ki se je v zadnjem hipu pognal z vozila in si tako rešil življenje. Odnesele je le nekaj manjših poškodb. Avto kar je last trdke Dolla in je bil namenjen iz Ternove v Gorizijo. Nesreča je nastala, ker se je ptkavila zavora. Troha se zdravi v gorizijski bolnišnici.

Iz te goščave pomenov vsega, kar lahko »kar« vzame nase in vase, se »kar s težavo« izmotamo. V Pletersniku so navadno navedeni viri, kje je bila beseda ali rečenica (izraz) zapisana, ali kdo jo je zapisal, ni pa razvidno, v katerih narečjih vse je razširjen »kar«. Nedvomno uporabljajo kar kot zaimek, veznik in prislov v osrednjih slovenskih narečjih, na severu ga pa ne poznajo povsod. Tam pravijo namesto kar pojdi! — le pojdi! »Kar« jim niti ne pomeni in ne morejo razumeti, kaj se prav za prav pravi: kar naredil bom, kaj podohne-ga bi sploh ne znali povedati in bi se skušali približati temu izrazu morda tako: bom pa naredil; naredil bom, pa bo; naredil bom; kaj bi to, naredil bom!

Kar je res čudovita beseda. Poslušajte, kaj nam včasih lahko pove sama: Ali naj naredim? — Kar! — Ali naj izpijem? — Kar! — Ali ga naj mahnem? — Kar! Vinski bratci pa pravijo: Kar dajmo ga! — Enakovrednih izrazov, ki bi povedali, kar pove »kar«, pogosto ne moremo najti. Kako bi povedali drugače »kar tako«? S težavo prevedemo takšen slo-

Seja pokrajinske podporne ustanove

Ljubljana, 1. julija. Včeraj se je na svojem sešedu sestel na seji odbor pokrajinske podporne ustanove.

Odbor je proučil upravni položaj podrejenih odborov in predsednik je obrazložil delo, ki ga je ustanova izvršila v prvem polletju.

Nato je odbor odobril več sklepov, ki se nanašajo na financiranje odborov na deželi.

K vprašanju, ki so bila v razpravi, so se oglasili ljubljanski župan, zaupnica ženskega fašija in zastopniki sindikalnih organizacij.

Podaljšanje policijske ure

Ljubljana, 1. julija. Eksc. Visoki komisar je z odredbo, ki bo objavljena, določil, da je začeti s 1. julijem tega leta prepoved kretanja v mehanizma mesta Ljubljane določena od 23. do 5. ure, namesto od 22. do 5. ure.

Čas zapiranja javnih obratov in javnih prireditelj je določen v okviru mesta Ljubljane ob 22.30 namesto ob 21.30. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino dr. Giuseppe Lombassa.

Podaljšanje rokov v pokojninskem zavarovanju nameščencev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na naredbo z dne 16. julija 1942-XX št. 150 s spremembami zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, upštevala, da se vedno obstoje pogoji, zaradi katerih so se pokojnine zvišale in smatrajo za potrebno, da se roki iz členov 2. in 13. omenjene naredbe podaljšajo, po zaslišanju prizadele sindikalnih združenj, odreja:

Člen 1. Veljavnost določb členov 2. in 13. naredbe z dne 16. julija 1942-XX št. 150 s spremembami zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev se podaljšuje za ves čas sedanje vojne.

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 26. julija 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Giuseppe Lombassa.

Nove določbe o zbiranju, razdeljevanju in predelavi zajčjih kož

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291, preloženega v zakon z dne 27. aprila 1943-XXI št. 385, glede na svojo naredbo z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102 s predpisi o zbiranju, razdeljevanju in predelavi kož, smatrajo za umestno, da se raztegnejo določbe glede govejih, konjskih, ovčjih, kozjih in svinjskih kož tudi na kunčje in zajčje kože in da se te določbe same spremenijo, kolikor gre za kazni proti kršiteljem. Odreja:

Člen 1. Določbe naredbe z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102 s predpisi o zbiranju, razdeljevanju in predelavi kož se razširjajo tudi na kože divjih ali domačih živalcev in zajcev.

Člen 2. V 10 dneh, kar stopi ta naredba v veljavo, morajo trgovske, industrijske, rokodelske in zadružne tvrdke, razne ustanove in zbiratelji in volčje vsi, ki imajo po katerem koli naslovu surove ali strojene kože domačih ali divjih kuncev in zajcev, praviati Visokemu komisariatu (oddelku VIII.) njih količino po teži, številu in kakovosti.

Prijava se mora vključiti tudi, če so kože že prodane.

Člen 3. Proizvajalci kunčjih in zajčjih kož smejo pridržati vsako leto za družinske potrebe toliko kož za vsako rodbino, kolikor jih določi Visoki komisariat (oddelku VIII.).

Člen 4. Razveljavljajo se drugi, tretji in četrti odstavek člena 17. naredbe z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102.

Člen 5. Kršitelji določb člena 2. te naredbe in določb naredbe z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102 se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z uporabo določb naredbe z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215 v denarju do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev.

V hujših primerih se izreče poleg denarne kazni tudi zapor in se lahko odredi začasni ali trajni odvzem obrtnice pravice.

Ob začasnem odvzemu obrtnice pravice se morajo nameščeni delojemnikom nadalje plačevati plače in mezde, državi, pokrajini in občini pa davki in takse.

Člen 6. Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 26. julija 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Giuseppe Lombassa.

venizem« — ne moremo ga prevesti »kar tako«. Tudi v sami slovenščini ne najdemo drugega izraza, ki bi povedal vse, kar vse razodeva »kar tako«. Ali ne diši iz »kar tako« značilna površnost in lahkomiselnost pa domisljavnost naših ljudi, ki si domisljajo, da niso »kar tako« in da so vsi drugi »kar tako«? »Kar tako« je soroden znanemu »ničevole«: nič ne de; »je že dobro«; »kar dobro je«; kakor je, ali kakor kane — je dobro; vse to je brez pomena. »Kar tako« je nekaj ali vse, lahko je pa tudi — nič: kar tako nekaj nimra; živi kar tako (ta v en dan); kar tako nekaj delam (nič posebnega, nič resnega); kar tako se nekaj igra (kar počenja je samo igranje); to sem napisal kar tako (le na poskušnjo); kar tako je blekl (nič ni pomislil); to sem napisal kar tako (le na poskušnjo, ne da bi temu kaj prisoval); to počenjam kar tako (ne da bi imel kakine določene namene); to je rekel kar tako (nič hudega ni mislil, ne jemljite si k srcu); kar tako se je zgodilo (na nemene; nič prav za prav ne ve, kako je prišlo do tega); pri tem človeku je vse kar tako (vse v tri dni, brez reda, pri njem se ne moreš na nič zanesiti); on pa kar tako! (na vse se poživlja, počenja, kar se mu zljubi, na nikogar se ne ozira; brez vseh komedij, brez čirov); kar tako sem nekaj zbral (kar mi je prišlo pod roko, v naglici, ne da bi izbiral); kar tako se nekaj zaletavajo (ne moreš vedeti, ali je na tem kaj resnega); razumeti »kar tako« — res ni kar tako.

Tako bi lahko našli še precej primerov, kjer besedica »kar« skriva ter odkriva hkrati čudovite odtenke pojmov. Na bo več »kar« močnejše razumeti, kaj bo vse hotel kdo povedati s »kar«, kajti raba je čedalje širša, besedica pa vedno skromna, »kar nespremenljiva«. Zato bi si človek kar želel: N- kar preveč »kar«!

Spodnja štajerska

— Novi grobovi. V Mariboru sta umrla železovar Gustav Storn, star 35 let, ki so njegovo truplo prepeljali v Hamburg in sodar Leopold Kobale iz Mariburga, star 64 let. V Rogaske slatini sta umrla Marija Jagodič iz Podturna, stara 55 let, in Alojz Sket iz Zgor. Sečeva, star dve leti.

— Odlikovanje. Četovodja SS Alojz Pavalec iz Teznega pri Mariboru je bil za hrabrost v bojih pri Harкову odlikovan z železnim križcem II. stopnje in hrabrostnim znakom.

— Dvojčke. Dva zdrava, krepka dečka, je rodila na Sladki gori delavka v papirnici Amalija Dolinšek.

— O krajevni imenih na Spod. Štajerskem je prebil dr. Helmuth Carstani v »Marburger Zeitung« daljši članek, ki v njem obravnava krajevna imena kroziže Maribor—mesto in okrožje Ljutomer. Že prej je objavil v istem listu članek o nemških krajevni imenih na Spod. Štajerskem v splošnem, zdaj pa hoče obravnati važnejša krajevna imena v poedinih okrožjih podrobneje.

— Umetnostna razstava v Mariboru. Društvo štajerskih umetnikov in prijateljev umetnosti priredi od 1. do 10. t. m. v gornjih prostorih trgovine z umetninami Karbeutze razstavo del dveh spodnještajerskih umetnikov kiparja Ernesta Stoverja iz Leskovca pri Krškem in slikarja Franca Stipa iz Krškega.

— Zaključek poletnih mladinskih tekem. Poletne mladinske tekme nemške mladine v štajerskem Heimathundu so se pričele v petek s plavalnimi tekmami v Rimskih toplicah. V soboto jutraj jih je pa štabi vodja dr. Zettler po naročilu zveznega mladinskega vodje svečano otvoril. Po izobezanju zastave so nastopili mladi tekmovalci najprej v skupinskih tekmah, potem pa posamično. Popoldne so bile izbirne tekme v nogometu in rokometu. Drugi tekmovalci so istčasno nastopili na malokalabriških strelskih tekmah. Za zaključek so bili razdeljeni po naročilu državnega mladinskega vodje iz Spodnje štajerske in Kovečja častni znaki Hitlerjeve mladine.

Svečanosti so prisostvovali mnogi dostojanstveniki, med njimi zvezni vodja Steindl in okrožni vodja Dorfmeister. Zvečer so nastopila dekleta v Celju v mestnem parku z raznimi tekmami. V nedeljo jutraj je bila svečanost na Celjskem gradu. V nedeljo popoldne je bil glavni nastop tekmovalcev na slavnostni livadi v Mariboru.

— Mladinske sportne tekme v Mariboru. Od 30. junija do 4. julija bodo v Mariboru pete poletne tekme Hitlerjeve mladine iz vse štajerske. V Mariboru se je zbralo poleg mladine tudi mnogo drugih gostov. Vse mesto je v zastavah.

— Nesreče. 16letni Josip Terčič od Sv. Florijana pri Rogatcu je podiral drevo, pa mu je odletela sekira v glavo in mu prebila lobanjo. Sestletni Ferdinand Kranjc iz Ponikve se je igral pri štedilniški koži tudi na kunčje in zajčje kože in da se te določbe same spremenijo, kolikor gre za kazni proti kršiteljem. Odreja:

Člen 1. Določbe naredbe z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102 s predpisi o zbiranju, razdeljevanju in predelavi kož se razširjajo tudi na kože divjih ali domačih živalcev in zajcev.

Člen 2. V 10 dneh, kar stopi ta naredba v veljavo, morajo trgovske, industrijske, rokodelske in zadružne tvrdke, razne ustanove in zbiratelji in volčje vsi, ki imajo po katerem koli naslovu surove ali strojene kože domačih ali divjih kuncev in zajcev, praviati Visokemu komisariatu (oddelku VIII.) njih količino po teži, številu in kakovosti.

Prijava se mora vključiti tudi, če so kože že prodane.

Člen 3. Proizvajalci kunčjih in zajčjih kož smejo pridržati vsako leto za družinske potrebe toliko kož za vsako rodbino, kolikor jih določi Visoki komisariat (oddelku VIII.).

Člen 4. Razveljavljajo se drugi, tretji in četrti odstavek člena 17. naredbe z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102.

Člen 5. Kršitelji določb člena 2. te naredbe in določb naredbe z dne 11. septembra 1941-XXI št. 102 se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in z uporabo določb naredbe z dne 25. novembra 1942-XXI št. 215 v denarju do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecev.

V hujših primerih se izreče poleg denarne kazni tudi zapor in se lahko odredi začasni ali trajni odvzem obrtnice pravice.

Ob začasnem odvzemu obrtnice pravice se morajo nameščeni delojemnikom nadalje plačevati plače in mezde, državi, pokrajini in občini pa davki in takse.

Člen 6. Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 26. julija 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Giuseppe Lombassa.

— Visok poraz spodnještajerske reprezentance. Pred 1000 gledalci je bila v nedeljo v Mariboru nogometna tekma med spodnještajersko reprezentanco in graško enajstoro. Nepričakovano visoko so zmagali Graščani 7:0 (3:0).

SK Celje — SK Trbovlje 4:3 (2:1)

Nedeljska revanšna tekma med SK Celje in SK Trbovlje je bila navzlic slabemu in temnemu prostoru, ki ga preureljajo, zelo napeta. Obe moštvi sta igrali zelo dobro, tako da bi bila neodločena igra upravičena. Pri Celjanih sta se posebno odlikovala Hönigmann, Pressinger in Brunsche. Gledalcev je bilo okrog 1000. Tekma se je končala s 4:3 (2:1).

Lahkotletsko prvenstvo Spod. štajerske

3. in 4. t. m. bo odigrano v Celju lahkotletsko prvenstvo Spod. štajerske. Razpisano je moško in žensko tekmovalje. Poleg celjskih tekmovalcev in tekmovalcev nastopijo tudi lahkotletci iz Maribora, Ptujca, Brežice, Trbovelj, Krškega, Rogaske Slatine, Dobove in drugih krajev. Sodeč po pripravih bo to ena najlepših in največjih sportnih prireditev letošnje sezone.

Tabeli rezervnega in mladinskega prvenstva

Na praznik v četrtek, v nedeljo in na praznik v torek je bilo odigranih zopet nekaj tekem v okviru rezervnega in mladinskega prvenstva. Obe tabeli se vedno bolj

izpopolnjujeta in oblikujeta h končni sliki. Med udeleženci moštvi je za mesta proti vrhu precej gneče.

Ne vstevši rezultatov, ki so bili doseženi na praznik v torek, se je položaj zauskal tako, da je v obeh razpredelnih prevzela vodstvo S.K. Ljubljana. V tabeli rezervnega prvenstva ji prvo mesto pripade brez ugovorov. V mladinskem prvenstvu pa je odločil v njen prid boljši količnik. Vičani so odigrali eno tekmo manj. V nedeljo so namreč počivali. Mladina Ljubljane vodi le začasno in če ne bo presenečenja, jo bo mladina S.K. Viča kmalu porinila zopet na drugo mesto.

V mladinskem prvenstvu se vrstni red ni spremenil. Tobačna tovarna zavzema tretje mesto, Mladika četrto itd. Zabajak je na dnu s prav malo zavidnim količnikom. Da so med mladino agilni strelci, dokazuje število doslej doseženih zgoditkov. V 14 tekmah je bilo zabitih 53 zgoditkov. Vsaka tekma se je končala povprečno s porazom malone 4:0. Največ zgoditkov so dosežili doslej napadalci Tobačne tovarne, medtem ko so Vičani in Ljubljanci med tistimi, ki so jih bili deležni najmanj. Zabajak jih je spravil 18. Igral je tri tekme. V vsaki je bil porazen povprečno z 0:6.

Mladinska tabela izgleda takole:

Ljubljana	5	3	0	2	16:2	6
Vič	4	3	0	1	8:2	6
Tobač. tovarna	5	3	0	2	17:9	6
Mladika	4	2	0	2	6:5	4
Hermes	3	2	0	1	3:3	4
Mars	4	1	0	3	3:14	2
Zabajak	3	0	0	3	0:18	0

V rezervnem prvenstvu so doslej najagilnejši strelci zgoditkov Mladikarji, največ pa so jih spravili Vičani, ki jim v tej konkurenci ne gre tako dobro kakor njihovim mladim vrstnikom v mladinskem prvenstvu. Najmanj zgoditkov je utrpela Ljubljana. Skupno je bilo doseženih 56 zgoditkov v 12 tekmah.

Stanje je naslednje (pri čemer niso vštete tekme na praznikih):

Ljubljana	4	4	0	0	12:4	8
Mladika	3	2				

Izpred okrožnega sodišča

Vedeževalka ji je napovedala sitnosti zaradi denarja — Preroška napoved se je uresničila in Tina je morala pred sodnika

Ljubljana, 1. julija

Javna tajnost je, da so mnoge Ljubljanki zelo navdušene za razne napovedovalke bodočnosti. Tako slovi zlasti med mladimi ženskami, da vse ugane. Vse pove, naprej, nazaj, kar hočete, za skromen honorar. Čita vaša usoda iz kavnih usodline, kart in drugih podobnih pripomočkov. Ima zelo širok krog strank, ki prihajajo k njej posvetovati se tudi o posameznih težavah. Vedeževalka ima svoj salon in pravijo, da se s tem poklicem pravi udobno preživlja na račun — lahkovernosti Ljubljank. V skromnejšem številu se znajdejo tu pa tam v njeni čakalnici tudi moški. To moramo ugotoviti rešitvi na ljubo, da ne bo — zamere.

Tina ni bila pri tej ženski, bodočnost ji je napovedala neka amaterka. Kaže, da je bila tudi ta večja svojega posla. Iz kart je napovedala Tinci, da bo imela velike sitnosti zaradi denarja. Kako in kaj, tega ni vedela povedati. Tudi ni bilo potrebno. Tina je še prekmalu zvedela, kakšni obilni se zbirajo nad njeno glavo. Zaradi denarja so jo skupno z njeno prijateljico Tonco aretirali in v sredo se je morala zagovarjati pred sodniki. Zgovorjala jo je dr. Ljuba Prenerjeva.

Državni tožilec je prečital obtožnico, ki pravi, da je Tina naklepno pomagala Tonci, da se je ta konec decembra lani lahko predstavila na blagajni Visokega komisarijata kot M. K. in dvignila njeno podporo v znesku 440 lir. Tina je prisrčno Tonci informacije o podpisu M. K., obenem pa je pri izplačilu s šaljivo zgovornostjo uspevala pozornost blagajnika, da si ni ogledal očebe, ki ji je izplačal podporo za M. K. S tem sta obe zakrivila zločinstvo naprav-

ljanja lažnih listin in prestopke prevare. Tina in Tonca sta — doslej še neka-znovani — dejanje tajili. Tina je priznala sicer, da je bila v blagajni skupno z dotično neznenko — po obtožnici Tonco — izjavila pa, da je ne pozna, ker se je sele tedaj površno seznanila z njo. Tudi neka Milica, ki je istočasno čakala na Visokem komisarijatu na izplačilo podpore, si ni dobro zapomnila neznanke. Ni mogla potrditi, da bi bila ta prav Tonca. Motili so jo predvsem lasje in pa obelka. Zanimivo pa je, da si je Tonca dala prebarvati lase prav nekaj dni po prevari. Iz kostanjevolase se je prelevila v črnolaso. Zakaj? Tonca pravi, da si barva lase že dolgo in da je njeno tedanje barvanje le slučajno padlo v dobo neposredno po inkriminiranem dejanju, pri katerem ni sodelovala.

Da je morala biti Tina v kakšni zvezi z dotično neznenko ali Tonco, kaže še druga okoliščina. Na pobotnici, ki jo je predložila neznenka blagajniku ob izplačilu, je bil dobro ponarejen podpis M. K. Ponaredil ga je lahko samo nekdo, ki je imel vzorec podpisa M. K. Tak vzorec je Tina imela, ker ji je M. K. dala nekoč prej neko prošnjo, podpisano s njenim podpisom. To dejstvo Tina v zvezi z drugimi indici zelo obremenjuje, posebno še, ker je M. K. izpovedala, da ni nikoli komu drugemu dala svojega podpisa.

Med razpravo so bile zaslišane vse priče, vendar se položaj ni premaknil s točke, iz katere je izhajala obtožnica. Proti obema obtoženkam govore mnogi indici, dokazov za njuno krivdo pa ni. Sodniki so sklenili poklicati na pomoč grafologa, ki bo pri merjal posamezne pisave med seboj. Ob enem bo zaslišan še uradnik, ki je izdal formular za pobotnico.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA

Fosco Giachetti in Laura Solari v njunem najnovejšem filmu pretresljive vsebine

Živa slika

Film je bil sneman tudi v Triestu

Drugi soigralci: Camillo Pilotto, Lauro Gazzolo

Poleg še dokumentarji: STRAZA NA NEBU

Radi velike dolžine filma predstave ob 14., 16.15 in 18.30

KINO MATICA

Priljubljena Marinka Röck v duhoviti komediji iz avstrijskega dvora. Petje, ples, sijajna glasba

Ples na dvoru

Soigralci: Wolf Albach Retti, Lucie Englisch

Predstave ob 15., 17. in 19.15 uri

KINO UNION

Z ozirom na veliko zanimanje, ki ga je vzbudil pri prvem predvajanju, ponovno prikazujemo film po Puškinovem romanu

Dvoboj

V glavnih vlogah: Assia Noris, Fosco Giachetti

Predstave: ob 15.30, 17.30 in 19.30

— Iz zadružnega registra. Pri Kreditni zadruzi železničarjev Ljubljanske pokrajine, zadruzi z omejenim jamstvom v Ljubljani se izbrise član upravnega odbora Skof Franc, vpiše pa se član upravnega odbora Repina Jože, official drž. železnice v Ljubljani. Pri Produktivni zadruzi čevljarstev mojstrov, zadruzi z omejenim jamstvom v Ljubljani se izbrise član upravnega odbora Jevce Andrej, vpiše pa se član upravnega odbora Prešeren Josip, čevljar v Ljubljani, Celovška cesta št. 79.

— Doživela je 101 leto in umrla. Nedavno je doživela 101 leto gospa Ferdinandja Paroli, vdova Piazza iz Noceta pri Parmii. Starša je bila do zadnjega duševno prožna, telesno čila, saj je sama opravljala vsa gospodinjstva dela. Svojo 80-letno hčerko Alice je nazivala »moje detece«. Zelo rada je prebivala častnike, kar je opravila brez očal.

— Smrt znanega opernega umetnika. V Rimu je umrl Enzo Fusco, znan operni umetnik, ki je bil znan po vsej Italiji, pa tudi preko italijanskih meja. Umrl je na polikliniki, kamor so ga prepeljali, ko se je nenadoma sredi priprav za družabni radio onesvestil.

— Krst, prvo obhajilo in birmo ruske povratnice. V cerkvi Carmine v ulici Mercato v Milanu je bila deležna zakramentov krsta, prvega obhajila in birmo 38-letna Ferdinanda Rouchi, ki se je nedavno vrnila v svojo domovino iz Rusije, potem ko je doživela nešteto peripetij. Ronchi je hčerka pianista Josipa Ronchija ter pevke Elizabete Tenibili, ki sta se izselila v Rusijo. Rodila se je 1. 1905 v Vilni. Med boljševiško revolucijo je našla zatočišče v bolnišnici v Odesi, ker je zbolela zaradi tifusa. Starši so jo morali zapustiti in so se vrnili v Italijo, kjer so pozneje umrli. Ronchi je po pozneje v Rusiji zaprl, ker je bila obtožena špionaže, potem ko je preljela neko pismo iz Italije. Ko je bila izpuščena, se je preživljala kot plesalka in baletna mojstrinja v Kijevu in Rikovem, kjer jo je zatekla zasedba italijanskih čet. Vrnila se je lahko v Italijo. Ko je prispela v Milan, je doznala za smrt svojih staršev. Stanuje pri fašistični Ivani Novari v ulici Pontaccio v Milanu. Pri krstu ji je botrovala gospa Novara, pri birmi pa podzupnik Molinari. Vse tri obrede je opravil škof Hektor Castelli. Med mašo je preljela Ronchi je prvo obhajilo.

— 71 vnučkov in pravnukov. Iz Padove poročajo: Prefekt in Zvezni tajnik sta posetila stoletnika Longina Cachera, ki je bil rojen 31. decembra 1842. Po poklicu je slavilene rokodelce in kmetovalce. Je oče šestih sinov, ima 71 vnučkov in pravnukov. Stoletnik vstane jutraj zelo zgodaj; med obedom si privošči vsak dan kozareček dobre vinske kapljice. Zelo rado poseta kinematografske predstave, kamor je do nedavna zahajal popolnoma sam brez spremstva. V zadnjem času ga na poti v kino spremlja kdo od svojcev. Ob posetu obeh odličnikov je dejal stoletnik starček: »Ne vem, kdo sta, nisem vajen še nikdar videl.« Ko sta mu povedala, kdo sta, je bil zelo presenečen ter se jima je prisrčno zahvalil za poset.

— Tvega življenje za rešitev ovce. Kakor poročajo iz Borgomanera, se je pripetil ob nabrežju reke Sesia zelo razburljiv dogodek. Ko je pastirica Marieta Barone vodila svojo čredo ovac do napajališča, je opazila, da je ena izmed ovac padla z brvi v reko. Čim je spoznala, da je ovca utonila, je skočila v reko, ki jo je potegnila proti sredini struje. Zaneslo jo je k ovci, ki se je je oklenila, ker ni znala plavati. Pričela je klicati na pomoč. Prihitela sta njen oče in hlapec, ki se jima je posrečilo, da sta rešila v zadnjem hipu pastirico ter ovco, ki ju je voda že zagrinjala.

IZ LJUBLJANE

— Iz Konec dečevja? Ni še povsem zanesljivo, ali se bo vreme temeljito izboljšalo zdaj. Barometer nas davi še ni mogel potolažiti. Zračni tlak je ponoči malo popuščal, vendar se je zdelo, da se ustavlja. Včeraj je deževalo z malimi presledki ves dan. Kaže, da so se močno mešale hladne in tople zračne plasti; pri tleh je bila burja. Zopet se je zelo ohladilo, tako da je maksimalna temperatura včeraj dosegla samo 14,8°, kar je sorazmerno izredno hladno za junij. Ponoči se ni moglo niti mnogo več ohladiti, tako da je minimalna temperatura davi znašala 11°. Bilo je še vedno oblačno, vendar se je začelo svetliti od severozahoda.

— Iz Ivan Zupanič umrl. Včeraj je umrl v Ljubljani po daljšem hudem bolehanju Ivan Zupanič, šolski upravitelj v poklju. Lani smo se spominjali njegove 70-letnice, ko je bil še sorazmerno zdrav in čil. V Ljubljani, zlasti med učitelstvom, je imel številne prijatelje, ki so ga letos

zelo pogrešali, ker je bil po večini priklenjen na posteljo. — Izšel je iz rudarske idrijske družine. Oče, čeprav reven, ga je poslal v šole. V Ljubljani je končal gimnazij in učiteljske, nakar je služboval v Hotiču, na Kolovratu in v Sv. Vidu nad Cerkljo. Celih 18 let je posvetil vse svoje moči vzgoji mladine v Ratečah na Gorenjskem, potem je pa služboval še 13 let v Presejru, kjer je bil upokojen kot šolski upravitelj, nakar se je preselil v Ljubljano. Kakor se je posvetil z vso ljubeznijo pravemu učiteljski vzgoji mladine sploh, tako je bil tudi dober vzgojitelj svojih otrok. Dve hčeri sta učiteljici, sinova sta bila uradnika. Sin Uroš je posebno dobro znan med našimi planinci. — Pogreb bo jutri ob 15. z Zal od kapelice sv. Petra. — Sorodnikom iskreno sožalje!

— Iz Navlaka. »Slovenski narod« z dne 19. junija je poročal, da je bil očičen ob Turnograjski ulici mali prostor, ki ni bil v okras okolici. Naj opozorimo ob tej priliki še na neki drugi prostor, ki je prav tako potreben temeljitejši očičenje, ker tudi ni v okras svojih okolič, niti mestu samemu. Med Verdijevo in Puharijevo ulico ter med Gajvevo ulico in Dukičevim blokom leži namreč stavišče — bolj groblja — razrito ter polno razmetane kamenja in opeke tako, da je vsakemu mimogrednemu v spodniko. Za čim večje pustošenje tega prostora pa skrbi še dan z dnem iz vse okolice zbirajoča se dečad, ki neutrudno rje in razmetava kamenje in opeko do poznega večera. Pri tem pa seve razgraja in vpije, kolikor je more. Da to razgrajanje in vpije na živce stanovalcev hiš tega četverkotnika, zlasti na živce bolnih, ne vpliva blagodejno, ni treba poudarjati. Vsekakor pa najosrednejši del mesta tako početje ni ravno primerno. Umestno in prav bi zato bilo, da se ta prostor izravna, kamenje in opeka odstranijo, prostor sam pa ogradi s primerno nizko ograjo in morda še zasoje s travo. Taka ograjena trata bi potem ne bila več v spodniko, marveč bi bila svoji okolici le v okras. Preprečeno bi bilo s tem nadaljnje pustošenje prostora, prav tako pa tudi njegova poraba za bližnjice, saj take vse križem izhajene stee sredi mesta ne morejo biti donesek k njegovi olepšavi. — Meščan.

— Iz Nova hiša v Rožni dolini. Med okraje našega mesta, ki so se zelo hitro in lepo razvili, spada tudi Rožna dolina, velika in mirna četrt, z dolgimi in ravnimi, večji del pravokotno se križajočimi ulicami in cestami. Hiše v tem okraju so skoraj vse novejšega datuma, še zmeraj pa zidajo nove. Sedaj dovršujejo novo stanovanjsko hišo na desni strani Ceste IX. Poslopje ima visoko pritličje, dve nadstropji in podstrešje. Kakor velika večina obstoječih hiš v Rožni dolini, bo tudi novo stavbo obdal vrt. Z naglim razvojem tega dela Ljubljane stopa zmeraj bolj v ospredje vprašanje zgraditve tramvajske proge, ki bi vezala ta predel z mesetnim središčem. Ni dvoma, da bo to vprašanje uresničeno že v bližnji prihodnosti. Rožna dolina ima celo vrsto novih cest in se stalno širi v dolžino in širino.

— Iz Nečaj bešed o skakanju iz drevec tramvajev. V zadnjem času se je spet razpela nelepa in nevarna navada, da mnogi potniki, zlasti mladina, skačejo iz drevec tramvajskih voz. To se zlasti dogaja na predmestnih postajališčih na Tržaški, Zaloški in Dolenjski cesti, kjer je živahen avtomobilski promet. Taki nestrojni potniki se ne zmenijo za napise, ki opozarjajo, da je skakanje na voz in z voza prepovedano, in tudi ne za vozila, ki utegnejo prehiteti ustavljaljoče se tramvaj. Zlasti nevarno je, kadar slede rednemu vozu rezerve, ki morajo zmanjšati hitrost, da na odprti progi, a ostala vozila niso dolžna ustaviti, kar po predpisih stori na postajališčih. Pri skakanju iz drevec voz bi se moralo posvetiti večjo pozornost zlasti brezskrbni mladini, ki rada kaže svojo spretnost in lahkomišelnost skače na cesto ne glede na nevarnosti, ki preže od vseh strani.

— Iz Vabilo na občni zbor Tiskovne zadruge z. o. o. k. j. ki se bo vršil v petek dne 16. julija 1943 ob pol 6. uri popoldne v poslovnih prostorih Tiskovne zadruge v Dalmatinovi ulici št. 10. Dnevni red obhajen. — Ako ta skupščina ob navedenem času ne bo sklepna, se bo vršila pol ure pozneje na istem mestu in s istim dnevnim redom druga skupščina, ki bo veljavno sklepala ne glede na število navzočih članov.

— Iz Osebnice izkaznice za osebe, ki v mestni občini Ljubljani stalno stanujejo. Onkraj blokovne črte ter ne morejo vložiti prošnje za zamenjavo osebnice izkaznice neposredno na določenih postojavnicah, bodo proti koncu julija sprejemali prošnje po osebnice postojavnice onkraj blokovne črte. Kraj in čas bo objavljen o pravem času.

— Iz Tečaj glasbene zgodovine. O počitnicah v juliju in avgustu se bo vršil v Glasbeni Matici v Vegovi ulici korepetitorij: Pregled glasbene zgodovine, pod vodstvom dr. R. Hrovatina. K udeležbi vabljeni vsi sloji. Dogovor glede urnika in ostalega bo v nedeljo, dne 4. julija, v sobi št. 16, ob 10. dopoldne. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matic.

— Iz Če hočeš res dobro vino piti, belo črno ali rudeče, moraš v gostilno Lovšin priti!

— Iz Dela na novih palačah na Celovški cesti. Zaključna dela na novih štirinadstropnicah na Celovški cesti pri remizi naglo napredujejo. Dve od štirih palač sta v glavnem že izgotovljeni, razen nekaterih del v notranjosti, ki pa tudi lepo napredujejo. Nove stanovanjske stavbe so vidne daleč naokrog in vse Celovški cesti v okras.

— Iz Kdor si želj ogledati znane in priljubljene motive iz Dolenjske, zlasti iz Velikih Lašč, naj pohiti v prehod nebotičnika, kjer je v izložbi Kosovega salona razstavljenih petnajst najnovejših olj priznanega slikarja Miloša Sušteršiča.

DETERISIVO SPECIALE
et polvere lucidare al-
luminio ceramici ovni-
gi rappresentanti in-
trodoti drogherie ali-
mentari. Scrivere:
CASSETTA 9 B — UNIONE PUBBLICITA ITALIANA — GENOVA

SPECIALNO ČISTILNO
sredstvo in prašek za
čiščenje aluminia, izče-
m površnost zastopnik, ki
obiskuje drogherie, ali-
kolonialne trgovine. —
Pisati:
CASSETTA 9 B — UNIONE PUBBLICITA ITALIANA — GENOVA

BREZ ZADREGE
Gospodinja: — Dvajset let ste mi zad-
njič prodali in med temi je bilo petnajst
jajc gnilih.
Kmetica: — Vidite, pet je bilo pa le
svežih!

Odrezki junijskih živilskih nakaznic

Ljubljanski mestni preskrbovalni urad bo meseca julija sprejemal odrezke junijskih živilskih nakaznic od trgovcev in pekov tako, da pridejo na vrsto 2. julija trgovci z začetnico A, 3. julija z začetnico B, 5. julija z začetnico C do F, 6. julija z začetnicama G in H, 7. julija z začetnicama I in J, 8. julija z začetnimi zlogi K do Kom, 9. julija z začetnimi zlogi Kor do Koca, 10. julija z začetnicami L do Ma, 12. julija z začetnicama N in O, 14. julija z začetnico P, 15. julija z začetnicama R in S, 16. julija z začetnicama Š in T, 17. julija z začetnicama U in V ter 19. julija z začetnicama Z in Ž.

Dne 20. julija pridejo na vrsto peki z začetnicami A do J, 21. julija z začetnicami K do O, 22. julija z začetnicama P in R ter 23. julija peki z začetnicami S do Z.

Spet opozarjamo trgovce in peke, naj določene dni oddajajo odrezke takoj po 8. uri. Nekateri trgovci ali peki v svojih seznamih odrezke za moko še vedno obračunavajo na podlagi mesečne količine, kar je nepravilno. Pri moki je treba obračunavati število odrezkov na podlagi vsakdanje količine ter bodo v bodoče sezname, ki ne bodo tako prirejeni, zavrnjeni.

Zatirajmo borovo grizlico

Po gozdovih mestne občine Ljubljane in okolice se je na borih pojavilo nebroj gosenic borove grizlice lophyrus pini in lophyrus pall-dus. Dva centimetra dolga gosenice je zelenkasto rumena s podolžnimi temnimi črtami in črno glavo. Nekateri gosenice so temnejše, druge svetleje. Gosenice obgrizujejo lanske borove iglice ter so nekatera drevesa popolnoma obgljena in brez iglic. Ker ni mogoče opaziti, da bi bili obgljeni dan letošnji poganki, je upravičeno upanje, da se zaradi tega borji ne bodo posušili.

Mestna vrtinaria je bore v javnih nasadih, na pokopališčih in tudi drugje obvarovala s tem, da je bore poskrpila z arzeno o raztopino in tako zastrupila hrano gosenicam, ki so poginile že naslednji dan po skropjenju.

Po gozdovih lahko preprečimo škodo in uničimo gosenice tako, da odresimo drevesa in na tla padle gosenice potolčemo z vejami, ali pa tla močno pregrabimo ter tako uničimo gosenice.

Manjša nasade obvarujemo pred uničenjem s skropljenjem arzena s sadno škropilnico — Skropilo napravimo tako, da 100 l vode damo 200 g arzena. Arzenove pripravke dobimo pri Kmetiški družbi Sadiarskem in vrt-narskem društvu in tudi pri Gospodarski zvezi. Navodilo je tiskano na ovoj. Priporočilo je Urana, zelenilo, prav tako pa tudi Meritol in Arzin. V vseh teh pripravkih je arzen, ki uniči gosenice, ker jim je zastrupljena hrana. Pri delu, mešanju škropiva in pri skropljenju je potrebna največja pazljivost, ker se škropilec lahko zastrupi, če si pred zaužitjem hrane ali kajenjem dobro ne umije rok.

Zlogovnica št. 28

al — am — ar — av — av bar — bil — ca — ce — ce — de — di — e — ed — goš — gram — gu — har — ja — ja — je — ka — ko — ki — ko — le — li — lin — mis — mo — ni — ni — nje — no — o — o — o — o — o — o — or — pa — pard — pe — pež — ra — re — ri — ri — sar — se — skač — sliv — stra — stro — sve — ta — ta — te — tek — to — to — to — to — tren — tru — va — va — vi — vi — vin — vr — vri — vo — zm!

Iz teh zlogov sestavi 25 besed s pomenom: 1) gorska pokrajina ob Soči, 2) vozilo 3) ameriška opica, 4) govornišvo (tuji), 5) celjina, 6) slovenski pisatelj 16. stol., 7) dolina v Delmatiji, 8) trg na nekdanjem Notranjskem, 9) mesto v Gorskem kotaru, 10) utežna mera, 11) reka v Zadnji Indiji, 12) mesto na Gorenjskem, 13) masčevanje, 14) gora v Črni gori, 15) grška boginja, 16) slovenski slikar (n. 1935), 17) evropsko gorovje, 18) zver mačjega rodu, 19) oseba v »Turjaški Rozamundi 20) vladarski naslov, 21) oseba v »Gospodu Miroldolskem, 22) gora na Notranjskem, 23) mesto na Japonskem, 24) reka v Južni Ameriki, 25) mesto v Srednji Italiji (vino).

Prve črke bres navzdol, in tretje navzgor povedo citat iz Dantejevega Pekla,

RESITEV ZLOGOVNICE ŠT. 27

1. Bloke, 2. Rosana, 3. ebepovina, 4. Zelnica, 5. Trebnje, 6. Rodopa, 7. uhaica, 8. Dažbog, 9. Asirija, 10. veverica, 11. Eneida, 12. Crtomir, 13. Nairobi.

»Brez truda večno se ne dá živeti.«

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šte. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarija za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino Ljubljano naslednje cene na drobno (z všteto trošarino):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; fižol 6 lire za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; masl 17 lire za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v doзах po 880 g 15.90 lire za dozo, v doзах po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za stot; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lire za stot; trda razžagana drva 40 lire za stot; enotno mlto, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

MODERNO

— Kako sem srečen, Milka je rekla teko pričakovani »da«!
— Saj si vendar že poročeni!
— S to besedo je privolila v ločitev!

DRŽI

Ona, pred izložbo draguljarja: — Drago, jaz sem hipnotizirana!

Oče 14letnemu sinu: — Videl sem, da si sosedovo Liziko poljubil!
Sinko: — Ne boji hud! Zakona ji pa nisem objubil!

DNEVNE VESTI

Opozorilo naročnikom

Opozarjamo cenjene naročnike, ki prej-
majajo »Slovenski Narod« po pošti, da
smo jim z današnje številko poslali po-
ložnico. Prosimo jih, naj nam nakažejo
naročnino za julij po možnosti takoj prve
dni v mesecu. Naročniki, ki še niso po-
ravnali naročnino za prejšnje mesece,
naj storo to čim prej, sicer jih bomo
morali ertati iz seznama naročnikov.

UPRAVA »SLOV. NARODA«

— Na polju slave sta padla višji kapo-
ral Renzo Verardi in topničar Omero
Tamburi. Verardi je bil pridržen formaci-
ji na Hrvaškem, pa je padel v boju
proti upornikom. Tamburi je bil po rodu
iz Iesija in je našel junško smrt na
vzhodnem bojišču.

— Počastitev Costanza Ciana. V pokop-
ališki kapeli v Livornu je bil livornski škof na obletnico smrti innejtela zlate
svetlinje Costanza Ciana svečano mašo
zadušnico. Med navzočimi so bili grofca
Galeazzo Ciano, njegova soproga grofica
Eda in drugi svojci, strankin podtajnik
Cucco kot zastopnik taktika ministra
Scorze, minister Teruzzi ter senatni pod-
predsednik markiz Guglielmi di Vulci.
Častno službo so opravili oddelki Oboro-
ženih sil.

— Hoče na bečije namestu pogrešane-
ga sina. Kakor poročajo iz Chietija, se je
obrnil skvadrist Dominik Sciocetti, vojni
prostovoljec 1915—1918, na Zveznega taj-
nika s prošnjo, da ga uvrstijo v vojni
mornarico, kjer bo lahko nadomestil svo-
jega sina Darja, ki ga pogrešajo, odkar
je bil odrinil na tuniško bečijo.

— Novi finski minister v Vatikanu je
predložil svojo poverilnico. Te dni je pred-
ložil svojo poverilnico novi polnomočni
finski minister v Vatikanu dr. Hari Hol-
ma. Novi minister je bil profesor primer-
jalne semitske filologije ter ravnatelj
knjižnice znanstvene družbe v Helsinkih.
Bil je tiskovni ataše in odpravnik poslov
v Kodanju, zatem odpravnik poslov v
Berlinu. Pozneje finski polnomočni mi-
nister v Berlinu in na Dunaju, pozneje
polnih 16 let v Parizu, nato še v Bruslju
in Luksemburgu. Leta 1935 je bil član
finske delegacije pri Društvu narodov,
1. 1937 pa član kontrolne komisije pri že-

nevskega zavodu. Svojo diplomatično ka-
riero je pričel 1. 1918. Po izročitvi pover-
ilnice je naslovil na papeža besede uga-
nega spoštovanja, nakar se mu je papež
Pij XII. zahvalil. Po poutnem razgovoru
s papežem v vatikanski knjižnici, je po-
setil novi finski polnomočni minister
drž. tajnika kardinala Magliona, ki je za-
tem vrnil obisk v finskem poslanstvu.

— Iz »Službenice listov.« Službeni list
za ljubljansko pokrajino« kos 52, z dne
30. junija 1943-XXI, objavlja naredbe Vi-
sokega komisarija: Spremembe predpisov
za promet in javne obrate, podaljšava
rokov iz naredb o spremembah zakona o
pokojninskem zavarovanju nameščenecv,
raztegnitev določb naredb z dne 11. sep-
tembra 1941-XXI, št. 102 s predpisi o zbi-
ranju, razdeljevanju in predelavi kož na
kunčje in zaije kože. — Sprememba in
dopolnitve naredb z dne 11. septembra
1941-XXI, št. 102.

— Lep uspeh Gherardijeve komedije v
Monakovem. Te dni je bila na odru re-
zidenčne gledališča v Monakovem 50. re-
priza G. Gherardijeve komedije »Ti de-
čki«. Prevredel jo je Schneider-Shelder.
Komedijski ni doživela proudernega uspeha
samo v Monakovem, ampak tudi po dru-
gih nemških mestih. Tako je doživela v
Draždanih svojo trideseto predstavo. V
kratkem jo bodo uprizorili tudi v Berli-
nu, kjer je bilo že več predstav drugih
Gherardijevih del.

— Rimski stenografski kongres. V to-
rek je bil otvorjen v Rimu stenografski
kongres, ki so se ga udeležili najodličnej-
ši predstavniki stenografske spretnosti.

— Loterijska sreča. Izžrebane so bile
dne 28. junija sledeče srečnosne številke:
Bari 78, 47, 51, 72, 65, Cagliari 90, 28,
57, 8, 10, Florenca 27, 44, 57, 63 in 12, Ge-
nova 50, 20, 67, 17 in 54, Milan 68, 63, 51,
42 in 85, Neapelj 70, 51, 72, 37 in 36, Pa-
lermo 32, 31, 70, 49 in 9, Rim 22, 1, 31,
70 in 46, Turin 20, 14, 15, 81, 60, Benetke
13, 15, 29, 19 in 42.

— 100.294 lir je zadel na loteriji. Te dni
je vstopil v loterijsko poslovalnico št. 294
v Triestu mlajši gospod, ki je pripovedo-
val o nekih sanjah, ob katerih je razbral
tri srečnosne števe, 2, 29 in 39. Stavil je
na nje v beneški loteriji, sreča mu je bila
naklonjena. Dobil je 100.294 lir. Za lote-
rijske srečke je plačal 25 lir.

resnici sem pa mislil, da gre za primer
kollektivne sugestije, za degeneracijo ču-
stev...

— Začaram jih vse po vrsti. — Je vzklil-
nil moj spremljevalec. Te besede v nje-
govih ustih so se mi zdele posvka.

— Rad bi vam povedal nekaj o tisti
črnolaski, ki ste jo videli tam gori, — je
pripomnil po kratkem molku. — To je

Akademiki

Akademie znanosti in umetnosti

Naši znanstveniki, dobro znani v znanstvenem svetu — Jovan Hadži, Milko Kos, Rajko Nahtigal

Ljubljana, 1. julija. Nedavno smo omenili nekaj imen akademikov naše Akademije znanosti in umetnosti; navedli smo življenjske podatke akademikov iz prvega »Letopisa« akademije, in sicer bolj znanih umetnikov. Prav je pa, da opozorimo tudi nekoliko na akademike znanstvenike, ki jih širša javnost ne pozna tako dobro in ki njihova imena slove v znanstvenem svetu. Na znanstveno delo naših znanstvenikov, vseučiliških profesorjev in članov naše akademije smo lahko ponosni. To delo je primerno cenjeno med strokovnjaki v tujini in je v čast naši znanosti. Ob tej priliki naj navedemo nekaj imen naših akademikov po abecednem redu.

Jovan Hadži

Jovan Hadži je redni profesor za zoologijo na filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Redni član akademije je od 7. oktobra 1938, v akademskem letu 1939-40 je bil načelnik matematično-prirodoslovnega razreda akademije. Jovan Hadži se je rodil 22. novembra 1884 v Temišvaru; njegov oče izhaja iz južne Srbije, mati pa iz Vojvodine. Gimnazijo je obiskoval v Zagrebu, nakar je študiral prirodoslovne vede na dunajski univerzi, kjer je promoviral 1. 1907 z disertacijo o živčnem sistemu hidre. Istega leta jeseni je položil na Dunaju profesorski izpit iz prirodopisa, fizike in zemljepisja in kmalu potem je bil postavljen za pripravnika v zagrebškem muzeju, v oddelku za zoologijo. Naslednje leto je nastopil službo kot asistent pri Zavodu za komparativno anatomijo na filozofski fakulteti zagrebške univerze. L. 1908 je bil na študijskem potovanju ter je obiskal obmorske zoološke zavode v Napoliju, Messini in Triestu in končal je višji tečaj za bakologijo (sviloprejo) na bakološkem eksperimentalnem zavodu v Padovi. L. 1913 se je habilitiral za privatnega docenta za komparativno anatomijo na zagrebški univerzi. V letih 1913 in 1914 se je udeležil terminskih raziskovalnih voženj, organiziranih po strokovnem odboru pri Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu. Kmalu potem je postal član Odbora za raziskovanje zemlje in član Odbora za Biološko okeanografski zavod v Spalatu. Od l. 1913 je bil honorarni nastavnik za bakologijo in potem tudi za zoologijo na gozdarsko-gospodarski fakulteti zagrebške univerze. Bil je izredno delaven in razen dela, ki ga je opravljal na srednjih šolah, je vodil še dva zavoda na zagrebški univerzi, za komparativno anatomijo in bakološki zavod. L. 1920 je bil imenovan za izrednega in skoraj neposredno potem za rednega profesorja zoologije in za vodjo Zoološkega zavoda na ljubljanski univerzi. Kot znanstvenika so ga znali ceniti v naših znanstvenih ustanovah. Izvoljen je bil za dopisnega člana Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, dalje za dopisnega člana Srpske kraljevske akademije nauka v Beogradu in dopisnega člana Zbora liječnika Hrvatske, Slavonije i Međimurja. Pridobil si je sloves z delom na področju splošne biologije, bakologije in zoologije. Udeležen je bil posebno ali zastopan s pismenimi poročili na vseh mednarodnih kongresih zoologov od l. 1910. — Seznan njegovih razprav je zelo obširen, menda najboljše izmed seznamov vseh drugih naših akademikov.

Milko Kos

Zgodovinar Milko Kos, redni član akademije od 7. oktobra 1938, je še sorazmerno mlad. Rodil se je 12. decembra 1892 v Gorzli. Na naši univerzi je redni profesor za občno zgodovino srednjega veka in za historične pomožne vede. — Gimnazijo je obiskoval do l. 1911 v Gorzli, nakar je študiral na Dunaju zgodovino in zemljepisje. L. 1916 je bil promoviran za doktorja filozofije. Od l. 1915 do 1917 je bil redni član Instituta za avstrijska zgodovinska raziskovanja na dunajski univerzi. L. 1917 je položil državni izpit tega zavoda. Od novembra 1916 do oktobra 1918 je bil prvi vojak. Od 24. aprila 1919 je bil znanstveni asistent in od 27. novembra 1920 asistent na državni — zdaj vseučiliški — knjižnici v Ljubljani. Medtem se je tudi s podporo ljubljanske univerze mudil v Parizu, kjer se je izpopolnjeval v historičnih pomožnih vedah. Pozneje se je izpopolnjeval še v Münchnu. L. 1924 je nastopil službo docenta za pomožne historične vede na beograjski univerzi. Od 1925 je bil izredni profesor iste stroke na zagrebški univerzi, naslednje leto je pa

nastopil službo izrednega profesorja za občno zgodovino srednjega veka in za historične pomožne vede na ljubljanski univerzi. Od l. 1934 je redni profesor. V akademskem letu 1935 do 1936 je bil dekan filozofske fakultete, l. 1936-37 njen prodekan, od junija do septembra 1941 je bil prorektor, v letih 1941-42 in 1942-43 pa rektor. Milko Kos je redni član Znanstvenega društva v Ljubljani, dopisni član Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, dopisni član Kraljevske češke akademije nauk v Pragi itd. Od l. 1934 je predsednik Muzejskega društva. — Njegova znanstvena dela so zelo cenjena v znanstvenem svetu in posebej jih moramo ceniti še Slovenci, saj so izrednega pomena za našo zgodovino in nekatera osnova raziskovalnega dela slovenske zgodovine. Med njegova dela je treba šteti tudi Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku, peto knjigo; to gradivo je sicer zbral Fr. Kos, a uredil ga je Milko Kos in napisal je uvod ter sestavil registre. Izšla so še nadaljnja pomembna dela: »Srednjeveški rokopisi v Sloveniji« (s sodelovanjem Fr. Stetala): »Zgodovina Slovencev od naselitve do reformacije«; »Conversio Bazarium et Carantanorum«; »Brižinski spomeniki« (skupno s Fr. Ramovšem) in »Srednjeveški priradki v Sloveniji«. Ta dela so izšla v knjigah, a neštete razprave so še objavljene v strokovnih revijah.

Rajko Nahtigal

Prof. dr. Rajko Nahtigal je eden najuglednejših članov naše univerze in akademije, zato je pa bil tudi prvi predsednik Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Predava kot redni profesor za slovensko filologijo na filozofski fakulteti naše univerze. Rodil se je 14. aprila 1877 v Novem mestu. V rojstnem kraju je obiskoval gimnazijo, končal jo je pa v Ljubljani. L. 1895 je začel študirati slovensko filologijo, indoevropsko primerjalno jezikoslovje in klasično filologijo na dunajski univerzi. L. 1900 je položil doktorske izpite, nakar je odšel na študijsko potovanje v Rusijo, kjer se je mudil dve leti. V Moskvi je postal član dialektološke komi-

sije, ki je bila pridružena Akademiji znanosti v Petrogradu. V domovino se je vrnil 1902. V začetku je bil učitelj, potem pa profesor rusine na javnem zavodu za orientalske jezike na Dunaju. V letih 1903 do 1913 je bil docent za ruski jezik na eksportni akademiji, v letih 1911 do 1913 pa tudi lektor rusine v seminarju za zgodovino vzhodne Evrope in v slovenskem seminarju na dunajski univerzi. L. 1913 je bil imenovan za izrednega profesorja za slovensko filologijo s posebnim ozirom na slovenski jezik in književnost na univerzi v Gradcu, od l. 1917 pa redni profesor in vodja slavističnega seminarja. Istega leta se je tudi mudil na dialektološkem potovanju v Albanijo. Za rednega profesorja na ljubljanski univerzi je bil imenovan l. 1919. Za izpopolnitev naše univerze si je pridobil lepe zasluge; ustanovil je in vodi institut za slovensko filologijo. Omeniti je treba tudi, da je več let predaval še kot honorarni profesor o starocerkvenoslovanskem jeziku in o glagolici na ljubljanski teološki fakulteti. — V letih 1928-29 je bil rektor univerze. Deset let je bil predsednik komisije za profesorske izpite. Z njegovim imenom je zvezana ustanovitev Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani. Bil je tudi soustanovitelj in sourednik Časopisa za slovenski jezik, književnost in zgodovino, dalje je predsednik Slavističnega društva in njegov častni član. Med dopisne člane ga štejejo ugledne znanstvene ustanove, tako Slovanski ustav v Pragi, Srbska kraljevska akademija v Beogradu, bivša Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu in omeniti je treba, da je tudi član Consiglia Nazionale delle Accademie v Rimu. — Nekatera znamenita njegova dela so izšla v novejšem času. Med knjigami naj omenimo vsaj: »Staroslovenske študije« (razprave Znanstvenega društva), »Slovenski jeziki« (izšla l. 1938); »Euchologium Siniticum«; I. del: fotografski posnetki, izdaja Akademija znanosti in umetnosti, 1941, in II. del s tekstom in komentarjem, izšel lani. Stevilne njegove razprave so objavljali literarni in strokovni časopisi že od začetka tega stoletja.

Židovsko zemljo slovaškim kmetom

Slovaška vlada hoče dokončno urediti židovsko vprašanje

Državni zemljiški urad likvidira zdaj po vsej Slovaški bivšo židovsko zemljiško posest, ki preide v last slovaških kmetov. Pri tem se posebno upošteva kmetje in njihovi sinovi, ki so služili oziroma služijo pri vojakih in se borijo na vzhodnem bojišču. V zadnjih dveh tednih je bilo opravljeno to delo v sedmih občinah. Vojaki so dobili 768 oralov zemlje. Likvidacija židovske zemljiške posesti se po načrtu nadaljuje.

To je nov korak h končni ureditvi židovskega vprašanja na Slovaškem. Ta problem je eden najbolj perečih, čeprav je treba obenem ugotoviti, da je zapustilo Slovaško že nad 70.000 židov, ki so bili večinoma prepeljani v vzhodne pokrajine na prisilno delo. Slovaška je imela pred vojno okrog 90.000 židovskih židov. Od teh je bilo izseljenih že okrog 60.000, okrog 10.000 jih je pa pobegnilo. Ostalo jih je torej še okrog 20.000. Med njimi je bilo več zelo vplivnih in bogatih. Ti so nabili vse sile, da bi se izognili izselitvi. Toda slovaško državno vodstvo je trdno odločeno urediti židovsko vprašanje tako, da ne bo dovoljena nikomur nobena izjema.

Zanimivo je, da je imela Slovaška po uradnih podatkih predlaskim še okrog 89.000 židov. Med njimi je bilo 40 milijonarjev in večina teh je prebivala v Bratislavi. Celotno po uradnih podatkih je šlo nad 40% vseh narodnih dohodkov v židovske žepce, po zasebnih ugotovitvah pa celo 70%. Čeprav odpade od celotnega števila prebivalstva samo čistih 5% Se v začetku predlaskega leta je igralo 31 odstotka židov v slovaški trgovini, merodajno vlogo. V industriji in obrti so imeli židje 20,3% udeležbe. Okrog 8,3% židov pa je živelo samo od obrsti. Okrog 10,3 odstotka ni imelo nobenega poklica in v uradnih seznamih so bili ti židje označeni

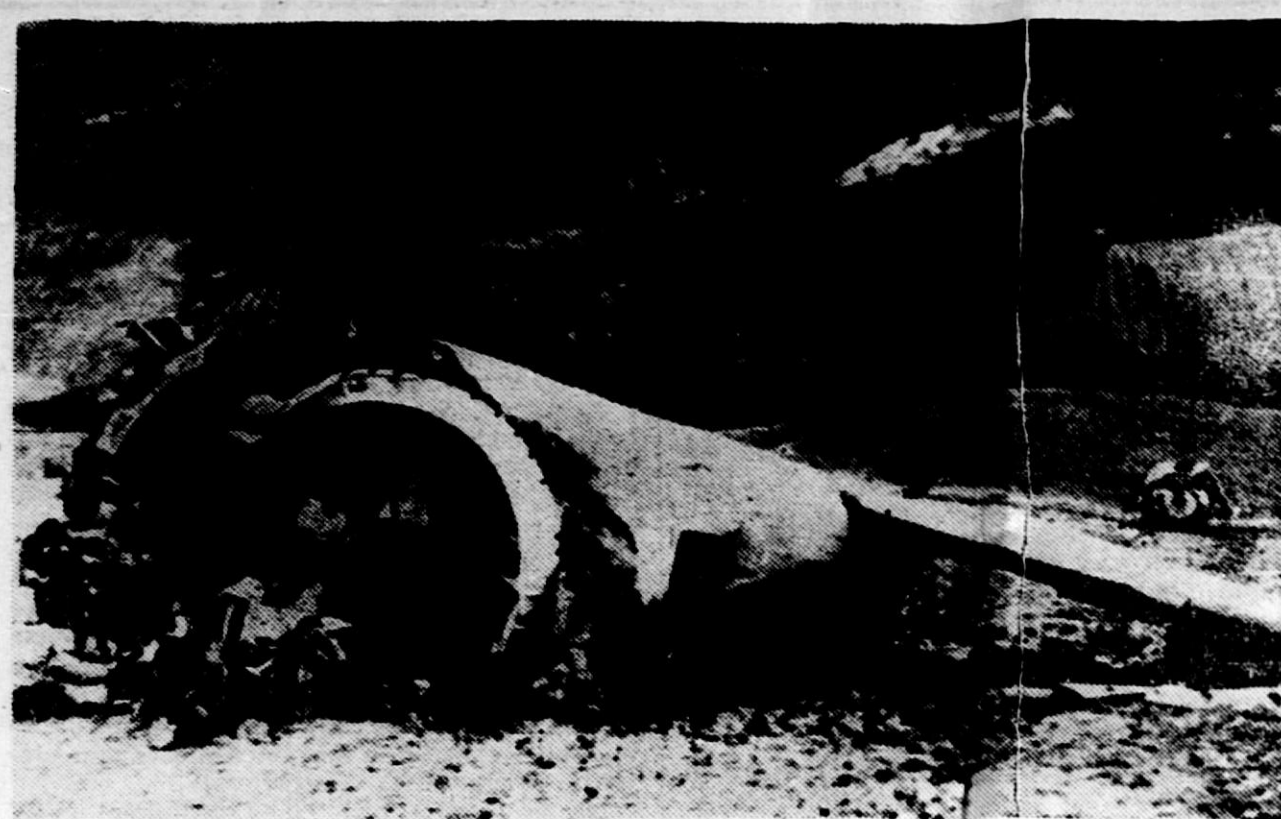
kot »temni elementi«. V svobodnih poklicih je bilo predlaskim še 3,2% židov, na kmečko stran jih je odpadlo 5,8%.

Po uradni cenzitvi, sloneci na prostovoljnih podatkih, je znašalo židovsko premoženje pred vojno 4,3 milijarde kron, ki je bilo pa naloženo za 1,1 milijardo. K temu je treba še pripomniti, da so najbogatejši židje zapustili Slovaško v letih 1937 do 1939. Samo v Bratislavi so imeli židje 600 hiš in poslopij v vrednosti 1,2 milijarde. V vsej Slovaški je bilo židovskih trgovin 12.000. Notranji minister Sano Mach je nekoč izjavil, da je izselitev židov iz Slovaške ukaz slovaške zgodovine. Po teh besedah se Slovaška vlada tudi ravna in ne bo odnehala prej, dokler židovsko vprašanje ne bo v celoti urejeno.

Rumunija se otresa židov

»Dobro, akcija se bo nadaljevala. Naj bodo sedanje težkoče še tako velike, rumunizacija bomo dovršili. Konec vojne bo videl tudi zaključek našega prizadevanja.« Tako je zapisal maršal Antonescu pod poročilo o izločitvi židov iz rumunskega gospodarstva, ki mu ga je predložil državni podtajnik dr. Banulescu. In iz te maršalove izjave je razvidno, kako veliko važnost polaga na končno ureditev židovskega vprašanja. Poročilo ugotavlja, da je izločanje židov iz rumunskega gospodarstva hitro napredovalo čeprav je moralo zaradi vojne premagovati težke ovire.

Rumuniji je primanjlovala strokovnih šol. Zato so bile ustanovljene posebne šole in delavnice. Od 1. septembra 1941 so mogli opustiti od 3631 židovskih delavcev 5527 in od 21.394 židovskih nameščenec 16.195. Od 8126 podjetij, kjer so bili zaposleni židje, je ostalo 1. marca 1943 samo

Ostanki ameriškega letala tipa Lancaster, ki so ga sestrelili nad Neapljem

še 4301, in v njih je bilo 214.016 arijskih nameščenec, židov pa samo 6606, samo še 2,05%. Židovskih uradnikov je še 2,35%, židovskih delavcev pa 0,59%, in sicer 3017 v Bukarešti, 3888 pa v provinci. Na mesto židov ali za kontrolo še uslužbenih židovskih delovnih moči je bilo v tem času nameščenih 21.114 Rumunov. V kratkem stopi v veljavo nov zakon, ki določa stroge kazni za vsako kršitev protizidovskih ukrepov. Pri mnogih namestitvah, tam, kjer so bili doslej uslužbeni židje, se bodo v prvi vrsti ozirali na vojake, ki se vračajo z bojišča.

Življenje se ne da uničiti

Življenje se ne da uničiti. Vedno znova se obnavlja tudi tam, kjer bi človek mislil, da se ne bo nikoli več pojavilo. Tako je tudi s področjem znanega ognjenika Krakatau na otoku v vzhodnoindijskem otočju. Ognjenik je 1883 tako strahovito bruhal, da je pokrtil vso okolico s 70 m debelo plastjo lave. Uničeno je bilo vse živalstvo in rastlinstvo tako temeljito, da ni nikjer ostala nobena bilka, in vendar je zadostovalo nekaj desetletij, da se je življenje obnovilo. Živalstvo in rastlinstvo ni potrebovalo nobene človeške pomoči, vse delo je opravila narava sama. Vetrovi in viharji so prinašali od vseh strani semena, žuželke in klice vseh vrst, morje je na-

plavilo različne sadeže in cela drevesa, ptice so prinašale semena in same so se naselile v opustošeni okolici ognjenika. Minilo je komaj 40 let, pa je znova zakipelo tu življenje, kakor je bilo pred strašno katastrofo.

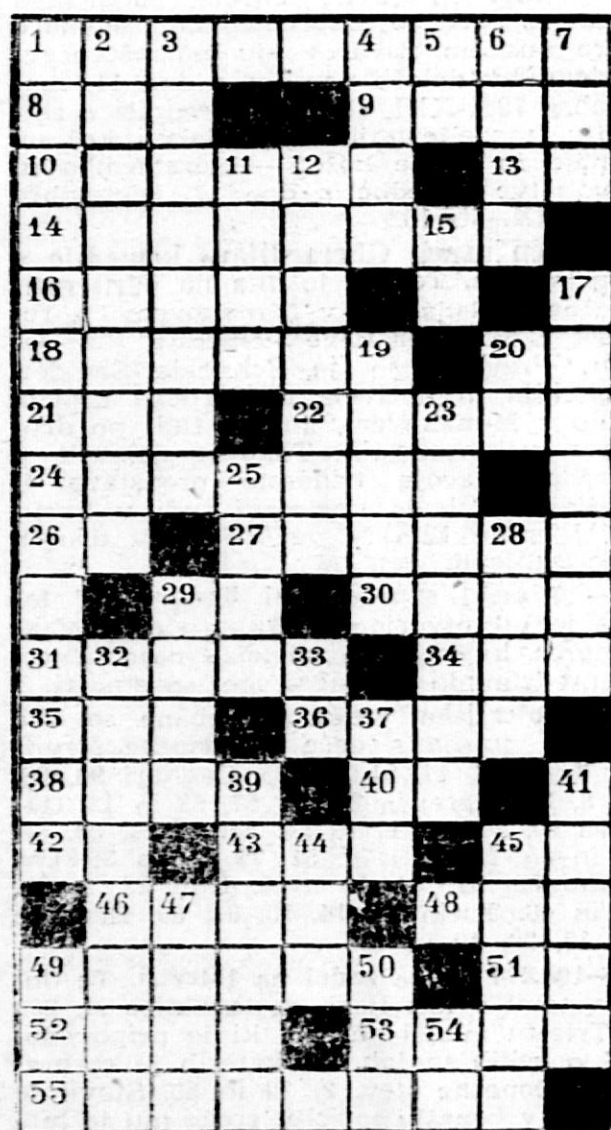
Zastrupljenje s plinom

Težka nesreča se je pripetila oni dan v Kasslu. Dve lahkomiselni ženi sta povabili k sebi na dom dva inozemska delavca. Postregli sta jima s kavo, pa sta očividno pozabili zapreti pipico plinovoda. Drugo jutro je sosedom zazmrdelo po plinu. Vio-mili so vrata in našli vse štiri zastrupljene s plinom. En delavec in ena žena sta bila že mrtva, druga dva so hitro prepeljali v bolnico, kjer je pa druga žena tudi kmalu izginila.

Izselitev židov iz Sofije

Vsi židje, ki smejo ostati v Sofiji, morajo imeti za to posebno dovoljenje komisarjata za ureditev židovskega vprašanja. Brez tega dovoljenja je židom bivanje v Sofiji najstrožje prepovedano. Na silna izselitev sofijskih židov bo v kratkem zaključena. V mestu bo ostalo še okrog 19.000 židov. Dobra polovica teh ima tu državljanstvo in zato ne pridejo v poštev za izselitev.

Križanka št. 91

Besede namerijo:

Vodoravno: 1. vojna zvijača, 8. osebni zaimke, 9. vrsta žganja, 10. dve besedi, rimski hišni bog in spanje, 13. grška črka 14. boleče mesto, posledica gnoljenja udarca 16. malik starih Fenicani 18. kulture, prosvetitelj, 20. nikalnica, 21. mesto ob francoski rivieri brez končnega samoglasnika, 22. preporoditelj

Turčije, 24. okrepiti, 26. polje (it), 27. premoženje, lastnina, 28. italijanski spolnik, 30. polotok v sev. Evropi, 31. človek (madž.), 34. industrijska rastlina, 35. portugalska kolonija v Indiji, 36. svetopisemska oseba, 38. reka v Španiji, 40. vas v okolici Ljubljane, 42. nikalnica, 43. uničevalka nekaterih kovin, 45. kratica za spol, 46. francosko industrijsko mesto, 48. grška črka, 49. poslanstvo, nalog, 51. medmet, 52. sorodnik, 53. skrb za preživljanje, 55. očiten kostni kilej.

Navpično: 1. slovenska praznoverska knjižica, 2. predmet studija medicincev, 3. sad in drevo, 4. v razdobju, ki je že minilo, 5. površinska mera, 6. posoda za shranjevanje človeških ostankov, 7. podredni veznik, 11. lahkoatletski panog, 12. roman »Dobre knjige«, 15. predlog, 17. največja obvodna ptica, 19. ki mu ni ne tekne, 20. predlog, 23. preučevalec bajelov, 25. ameriška država, 28. lastnost, ki lahko v znatni meri nadomesti znanje in izvežbanost, 29. cigareta, 32. premični, stanovanjske opreme, 33. egipčanski bog, 37. okrajšano žensko ime, 38. nekta rastlina; ptica, 41. poljsko delo, 44. dobrodošlo povabilo, 45. gospodarsko poslople, 47. pritok Drave pri Lienz, 48. mož (srbohrv.), 50. površinska mera (množ.), 54. števil.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 90

Vodoravno: 1. barbari, 7. okamenana, 15. ara, 16. megafon, 18. hoozma, 20. Jona, 22. anten, 24. Rador, 25. Os, 26. bala, 28. carnik, 30. da, 31. nag, 33. pečlj, 34. očak, 35. Rab, 36. slani, 38. rti, 40. da, 41. te, 43. Ir, 44. (Jože) Andrejčkov, 46. odlog, 49. kec, 51. Marat, 54. Bug, 56. Ogr, 58. palatin, 59. parna kopel. Navpično: 1. bajonet, 2. Arosa, 3. ran, 4. Anton (Medved), 5. realen, 6. Ignacij, 7. oficer, 8. koča, 9. aneroide, 10. eh, 11. Norik, 12. izak, 13. sad, 14. anoda, 17. at, 19. Arab, 21. Adam (Bohor), 23. nič, 27. aparat, 29. naloga, 32. G (regred) (Simon), 35. rok, 37. lira, 39. toga, 42. Ema, 45. A B, 47. lon, 48. Grk, 50. Eve, 52. al, 53. ti, 55. up, 57. io.

P. G. WODEHOUSE:

Mala Pepita

Humorističen roman

Končno se je bilo končalo s tem, da je bila preden sem tisti večer odšel iz kluba, prva blazna ihta, v kateri sem bil dobesedno vsega zmožen, že minila; in tako sem se peš odpravil domov, čudno slab in brez vsakega upanja v duši, a vendar toliko pomirjen, da sem mogel začeti novo življenje.

Tri leta so minila, preden sem se seznanil s Cintijo; v tem času sem prepotoval mnogo dežel; nazadnje sem se, kakor je bilo naravno, vrnil v London in zaživel življenje, navzven še precej podobno tistemu, ki sem ga bil imel pred znanjem z Audrey. Krog mojih znanstev iz prejšnjih časov je bil širok, tako da sem brez težave našel spet nekaj prijateljev. Sklepal sem tudi nova prijateljstva, in med temi je bilo prijateljstvo s Cintijo Drassiliso.

Cintija mi je bila všeč, v nekem pogledu pa se mi je tudi smilila. Reči hočem: bolela me je misel, da trpi. Mislim, da je bilo ob času, ko sem jo spoznal, precej ljudi, ki so se mi smilili. Pretresljaj, ki mi ga je bila zadala Audrey s tem, da se je odvrnila od mene, je imel name tak učinek. Izpreobrnjeni grešnik je zmerom tisti, ki se najbolj žilavo oklepa

vere; in v mojem primeru je pomenila vera zatiranje sebičnosti. Nikoli nisem bil zmožen storiti kako reč samo na pol ali vsaj količič z merno. Dokler sem bil sebičen, sem sebičeval v najpopolnejšem smislu besede; zdaj pa, ko mi je bila usoda neusmiljeno izruvala to grehoto, me je navdajala malone bolna strast po sočuvstvovanju z vsemi, ki so bili v stiskah.

In Cintija Drassilisovala se mi je smilila, da nikoli tega. To je bilo tem bolj neogibno, ker sem jo pogosto srečeval z njeno materjo. Gospa Drassilisovala je namreč predstavljala tisto vrste žensk, ki se mi je zdelo zmerom zoprna in odurna. Vdova, z denarnimi sredstvi, ki jih je imela za nezadostna, je gledala na življenje z lakomnimi in jokavo tožljivimi očmi. V Sloane Squaru in South Kensingtonu dveh okrajih Londona, kjer se ne manjka ne bogatih ljudi ne bank in donosnih kupčijskih podjetij, mrgoli žensk, ki so njih razmere slične razmeram gospe Drassilisovala. Njihov položaj je enak položaju mornarja v zgodbi: »Voda, povsod sama voda, a niti kapljice, da bi jo popili!« Samo da si je treba v tem primeru namesto »vode« misliti »denar«. Gospa Drassilisovala je bila obdana od bogastva, a sama je prišla do denarja le redkokdaj, in še takrat ga ni bilo mnogo. Vsak izmed sorodnikov njenega pokojnega moža bi ji bil lahko, če bi bil hotel, potrožil letni dohodek, ne da bi bil kaj čutil; a nihče ni imel te volje. Vsi ti ljudje so gledali gospo Drassilisovala po strani. Menili so, da je njihov sorodnik, častivredni Hugh Drassilis, s tem, da jo je vzel za ženo,

poklonil svoje ime osebi nižje družabne stopnje; sicer ne toliko nižje, da bi se bilo treba zgazati, a vendar dovolj nizke, da so bili za njegovih živih dni proti soprogu hladno vljudni, proti vdovi pa mrzi kakor led. Posebno Hughovemu starejšemu bratu, grofu Westbourne, ni bilo nikoli bogvekar od tega lepega, a družabno manjvrednega dekleta, hčerke podedskega odvjetnika, ki jo je bil Hugh nekega znamenitega dne nepričakovano predstavil rodbini kot svojo bodočo ženo; po njegovih mislih je bilo s tem, da je podvojil rento, ki jo je imela vdova iz bratove zavarovalne police, in s tem, da je Cintijo, dokler je bila še otrok, po enkrat na leto povabil k sebi ter jo posadil med ostale rodbinske člane, že vse storjeno, kar sta le mogli pričakovati od njega.

V resnici pa ni bilo tako. Gospa Drassilisovala je pričakovala mnogo več; in to, da se ji upanje ni obneslo, ji je bilo pokvarilo značaj in vnanje lice, kakor je tudi slabo vplivalo na dušni mir vseh, ki so imeli opravka z njo.

Razbujbralo me je, če so ljudje, kot se je časih dozajalo, očitali Cintiji trdosrčnost. Zase moram reči, da se mi nikoli ni zdelo takšna; in Bog ve, da bi bila imela dovolj vzroka za to! Zame je bila samo izredno doberdejna prijateljica, ki je znala sočuvstvovati z menoj.

Spol ni imel na najino prijateljstvo niti najmanjšega vpliva. Najini duši sta se tako skladno ujemali, da me ni prav nič gnalo zamej z njo ljubezen. Pre-dobro sem jo poznal, nič novega nisem več mogel

odkriti v njenem značaju. Njena preprosta, poštna duša mi je bila zmerom odprta, tako da sem lahko čital v nji, kadar koli me je bilo volja. Manjkalo je tiste radovednosti, tistega občutka nečesa neznanega, iz katerega se rodi ljubezen. Dosegla sva bila stopnjo tovarštva, ki je ni želel prekoračiti nobeden izmed naju.

In vendar sem bil na plesu pri Fletcherjevih poprosil Cintijo za roko; in Cintija je bila privolila. Ko zdaj gledam nazaj, mi je jasno, da je bil gospod Tankerville Gifford le dozvojen odločilni vtrok tega dogodka, v resnici pa ga je povzročila Audrey sama. Ona je bila tista, ki me je počlovečila in naučila sočutja s trpečimi; in nujna, ki mi je tisti večer položila usodne besede na jezik, je bila pred vsem sočutje s Cintijo v njenih težavah.

A neposredni vzrok, to ponavljam, je nedvomno mladi Gifford.

Prišel sem na Marlow Square, kjer sta me čakali Cintija in njena mati, da ju čez nekaj časa spremlim na ples. Gospo Drassilisovala sem našel vso cvetočo in nališpano v salonu, kjer je kramljala s svetloslasim, gladko počesanim, bledečim mladcem, ki sem ga poznal kot Tankerville Gifforda in ki so ga njegovi bližnji prijatelji, med katere se nisem prišteval, ter sportni tedniki v osebnih novicah kratko imenovali Tankya. Ze mnogokrat sem go bil videl v restoranih. Nekoč, v »Empiru«, naju je bil nekoč predstavil; a ker je bil tistikar nekoliko opit, se mu ni bilo znanje z menoj nič globoko vtisnilo v spomin.